

LA MEVA HISTÒRIA D'AMOR PEL TEATRE.

UNA HISTÒRIA QUE VE DE LLUNY.

de Teresa Vergés i Adrià – 2020

Tots tenim una història al darrera, una història que no va començar amb nosaltres ni acabarà quan marxem, però que, d'alguna manera, és el resultat de moltes vivències anteriors, d'experiències dolces i amargues, de moments feliços i d'immens dolor o d'il·lusions que ni podem imaginar perquè potser varen quedar guardades en el cor dels que ens han precedit.

També som el fil conductor que enllaça el passat que hem heretat amb el present que és nostre i un futur que no ens pertany.

La prepotència de la joventut, però, ens va portar a molts a no escoltar la veu de l'experiència dels grans, ni a parar esment a les seves històries.

Jo em penedeixo de no haver escoltat a la meva tia quan explicava la seva aventura del viatge a Cuba, de com l'avia, vídua de molt jove i amb quatre fills, va muntar el quiosc de diaris a Torrent de l'Olla, o coses més supèrflues com no haver demanat algunes receptes a la mare i d'altres molt serioses com no haver escoltat moltes de les seves vivències d'una guerra de la que el meu pare mai en parlava...

Segurament a molts ens agradaria haver après més dels que ens varen precedir, però, quan som conscients d'això ja hem fet tard. Tant de bo que les noves generacions aprenguin d'aquests errors nostres.

Per aquest motiu, m'agradaria compartir la meva modesta història en el món del teatre. Una parcel·la que ha ocupat gran part de la meva vida. La part més personal, quedarà només pels que l'han viscut d'a prop.

LA MEVA HISTÒRIA EN EL MON DEL TEATRE. Capítol 1

Vaig arribar al món del teatre, com dic moltes vegades, per tradició familiar.

El meu avi va fundar, amb en Josep Claramunt, la companyia Claramunt-Adrià (Ell era en Llorenç Adrià) que va fer el seu debut l'any 1916 com a "Companyia Catalana de Declamació CLARAMUNT-ADRIÀ", segons recull el programa, en el que esmenta específicament a les primeres actrius Ampar Ferrándiz i Antonia Baró. Actuaven professionalment a diferents espais com: al Moratín de Verdi, 32/Torrijos 47 posteriorment Círculo Liberal Demócrata Autonomista, al Teatre Cine Montaña, al Gran Teatre Espanyol...

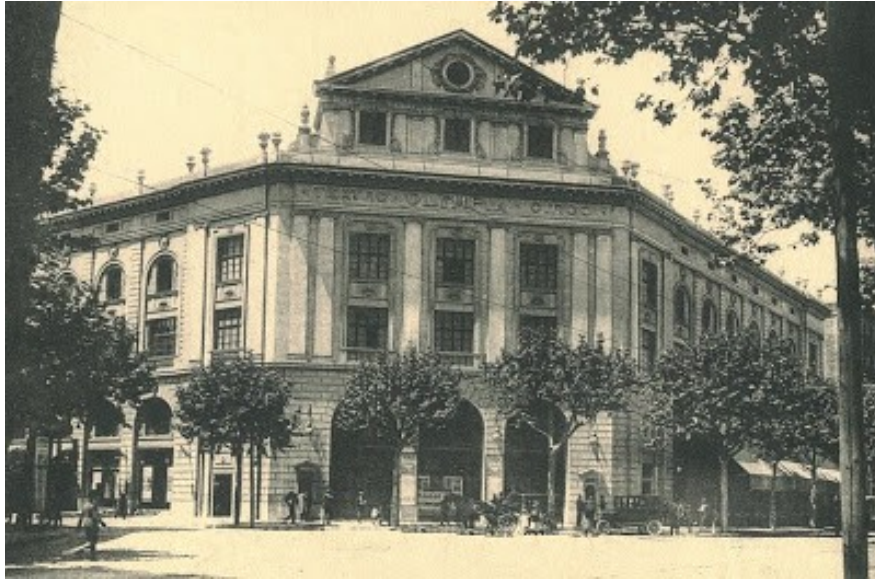
Posteriorment, hi formaren part de la companyia altres figures del teatre català de l'època, com el matrimoni format per Teresa Pujol i Joan Fornaguera.

El meu avi també va ser el productor i un dels principals intèrprets de la pel·lícula "La puntaire", que pel que sembla fou la darrera dirigida per Fructuós Gelabert, que ja havia iniciat la filmació de pel·lícules en català el 1897.

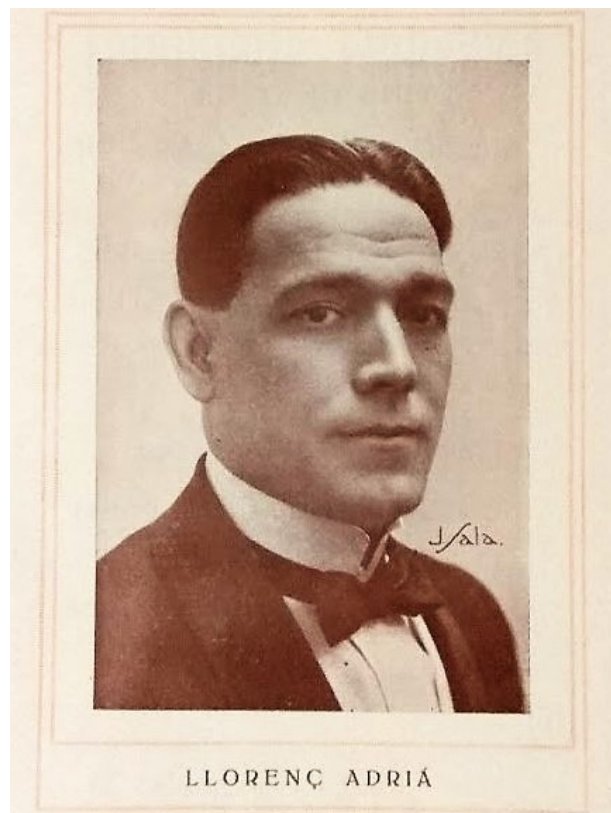

«La puntaire» es va estrenar al Teatre Circ Olympia (*) el 8 de novembre de 1928.

Basada en la poesia de Manuel Ribot i Serra, de la que també existia una adaptació teatral, es va filmar entre el 1927 i el 1928. Els exteriors es varen rodar a Lloret de Mar i els interiors en el Coliseum Pompeia de Barcelona, a Travessera de Gràcia 8-10.

El meu avi va fer teatre fins molt gran. Quan va deixar el circuit professional va continuar en el quadre escènic de l'Orfeó Gracienc, carrer d'Astúries 83, on el 1950 li van organitzar un **"Festival de Homenaje al popular actor graciense LORENZO ADRIÀ, con motivo de sus bodas de Oro en el Teatro"**

La meua mare, ja de jove, també es va sentir atreta pel món del teatre i volia provar-ho, però el meu avi no la va deixar. Li deia que s'emportaria moltes decepcions; a més en aquella època no semblava massa ben vist que les noies es deixessin seduir per l'art de Talia.

Per això, quan es va cassar i l'avi ja no va podia dir-hi res, la meua mare va començar a fer teatre. L'acompanyava el meu pare que, sense haver-s'ho proposat, va acabar interpretant petits papers.

Jo vaig tardar uns quants anys a arribar, el que va permetre que l'afició de la mare es consolidés i es convertís en un dels motors principals -per no dir el més important- de la seva vida.

Quan jo vaig néixer algú s'havia de quedar amb mi i va ser el pare el que s'encarregaria de cuidar-me quan la meua mare anava a assajar.

Estem parlant dels anys 50, cosa que deia molt del respecte i la «modernitat» del meu pare que mai va condicionar la vocació de la mare; al contrari, pel que jo recordo, sempre li va donar suport.

Em queden en el record aquells vespres, amb el pare, escoltant la ràdio i esperant l'hora dels nostres programes preferits. La televisió, en blanc i negre i un sol canal, havia arribat al país sobre el 1956, però a casa encara varem tardar per poder gaudir del primer aparell.

Inevitablement, la mare em va passar la seva afició i amb pocs anys ja vaig pujar als escenaris i amb 8 anys ja formava part del grup infantil-juvenil de la Cooperativa de Els teixidors a mà, al carrer de Terol; avui seu del Teatreneu.

Aquell teatre tenia un pati de butaques que jo veia molt gran, enorme, amb la peculiaritat de que, el seu gran teló, era una immensa reproducció del quadre «Las Hilanderas» de Velázquez.

A Els teixidors, el grup dels joves l'anomenaven infantil-juvenil, perquè els components érem d'edats molt diverses.

La més petita era jo, amb 8 anys, i el més gran «edat» era en Martí Galindo que aleshores en tenia 21, però amb una proporcionada estètica pel seu 1,20m d'alçada.

Aquí teniu la foto de família de "Gente bien". Deu ser del 1960 o 1961
El primer a l'esquerra, dret, el Martí Galindo, al seu costat jo amb vestit blanc
i a l'altra punta, a la dreta amb "pajarita", el cosí del Martí, l'enyorat Josep Mota.

Les anècdotes del Martí eren prou conegudes pel seu entorn i patides per qui gosés faltar-li al respecte.

Una aparença d'infant, que va mantenir fins a una edat avançada, i un cervell privilegiat, eren una combinació difícil d'assumir per qui no el coneixia.

Una persona molt especial, en Martí, al que, des de aquí, voldria dedicar un entranyable record.

I ja que he parlat de la ràdio, a Ràdio Barcelona, els diumenges al matí feien en directe el programa "La comarca nos visita" portat per l'Enrique Fernández amb la col·laboració de "El Pep de Can Gros".

Entre els seus continguts hi havia un concurs de rapsodes.

Cada diumenge n'hi havia tres; el que consideraven millor, passava a la fase següent.

El primer dia vaig recitar "El manxaire" que m'esqueia força bé perquè era molt jove. Vaig guanyar!.

El premi era un lot de productes de Cola-Cao i 100 pessetes de l'època!!!.

El segon dia recitava "La pubilleta". Mentre esperava que em toqués, escoltava, en una saleta, els altres concursants; un d'ells va recitar "El seminarista de los ojos negros".

Ho recordo perquè la seva veu i la manera d'interpretar em van impressionar tant que vaig sortir molt nerviosa i no ho vaig fer com ho tenia preparat. Em vaig "embalar" i no vaig fer les pauses necessàries. No cal dir que, aquell dia, no vaig guanyar.

Jo vaig anar creixent i com que físicament semblava més gran, a partir dels 13/14 anys, ja em van començar a donar papers de «dameta jove o d'ingènua».

Aleshores s'anomenaven així els personatges a interpretar per noies; en el cas dels nois, eren els «galans joves».

Doncs bé, amb aquells 14 «anyets» ja m'anaven «fitxant» en alguna companyia professional; com la de Mercedes Collado i Fernando Valdés; i en quadres escènics de diferents entitats com El Centre Moral de Gràcia, l'Ateneu Colon del Poble Nou...

I en una proposta innovadora per l'època, la companyia estable que s'encarregava professionalment de la programació de «Peques», a la Travessera de Gràcia; un espai dedicat al que aleshores no tenia massa repercussió: el teatre per a infants o familiar.

Posteriorment aquell teatre va passar a ser La Filmoteca.

Quan havia d'estudiar-me els papers, me'ls «passava» la meva mare.

Ella va ser la primera «directora» que vaig tenir.

Em corregia la dicció i em deia com tenia que enfocar la interpretació en cada escena.

A més, jo no sabia llegir en català; la meva escolaritat fou en castellà i els tebeos també eren en castellà.

El català el parlava, evidentment, però poca cosa més; o sigui que quan havia de memoritzar un text en català em calia demanar-li ajuda perquè em digués el significat d'algunes de les paraules i com es pronunciaven; com que moltes de les obres eren dels nostres autors clàssics, feien servir expressions que m'eren desconegudes.

Però va ser una manera, la que tenia a l'abast, de començar a conèixer més a fons la meva llengua i una part important del meu patrimoni cultural.

Intentar escriure aquesta modesta història m'està permetent fer un excel·lent exercici de memòria i recordar vivències que ni sabia que tenia guardades.

Us recomano que ho feu.

La continuació... en el proper capítol.

(*) El Teatro Circ Olympia.-

Fou construït per l'arquitecte Francesc Folguera i Grassi entre 1919 i 1923 a la cruïlla de la Ronda de Sant Pau i el carrer Aldana, molt a prop del Paral.lel.

Per les seves grans dimensions, ben aviat va ser batejat per la ciutadania com el Liceu del Paral.lel.

Disposava d'un aforament de 6.000 espectadors i les dimensions i l'equipament escènic i estructural del teatre permetien de fer-hi grans espectacles de tot tipus: artístics i esportius.

Tenia l'interior més espaiós d'Espanya amb una platea de 3.000 butaques i un pis en ferradura de preus més populars.

La pista de circ era transformable en una una piscina de 300.000 litres d'aigua, la qual cosa permetia la presentació d'espectacles aquàtics.

L'Olympia va obrir portes el dia 4 de desembre de 1924 per iniciativa de l'empresari Josep Ventura Gannau.

L'espectacle inaugural va incloure números musicals amb foques, cavalls ensinistrats i elefants. Òbviament l'edifici incorporava quadres per allotjar els animals que eren visitables pel públic.

Durant molts anys va ser el local polivalent més gran i popular de Barcelona.

Acabada la guerra la "y" grega es va tornar "i" llatina per causa de l'obsessió del nou règim en castellanitzar tots els noms.

L'Obra Sindical franquista Educación y Descanso es va encarregar d'organitzar-hi concerts i les matinals del diumenge presentaven uns programes molt acceptables amb bones orquestres i grups de músics locals.

Va tancar el 1949 i va ser enderrocat.-

LA MEVA HISTÒRIA EN EL MÓN DEL TEATRE

Capítol 2

Tots tenim una història al darrera, una història que no va començar amb nosaltres ni acabarà quan ja no hi siguem; mentrestant deixarem la nostra empremta, que potser només el temps reconeixerà, però mentre les nostres experiències puguin servir de llavor pels que vindran després, no morirem.

La meva modesta història d'amor amb el teatre em ve de lluny i la vull compartir amb vosaltres.

Els anys a Peques i el començament d'anar de "bolos"

L'entrada del teatre, a Travessera de Gràcia entre Aribau i Tuset.
Observeu el model del Taxi. Seria l'any 1964/65

A «Peques» cada diumenge es representava una obra de teatre diferent.

Acostumava a ser una dramaturgia de Lluís Coquard versionant els contes més coneguts pels més petits.

Contes com «La Cenicienta» (*), «La Bella durmiente», «Pulgarcito», «El gato con botas», "Pastorets" (**), i molts altres més, inspirats en la literatura predilecte dels infants.

Aquí em teniu, a la dreta, fent de Cenicienta, amb la omnipresent "conxa" a primer terme.

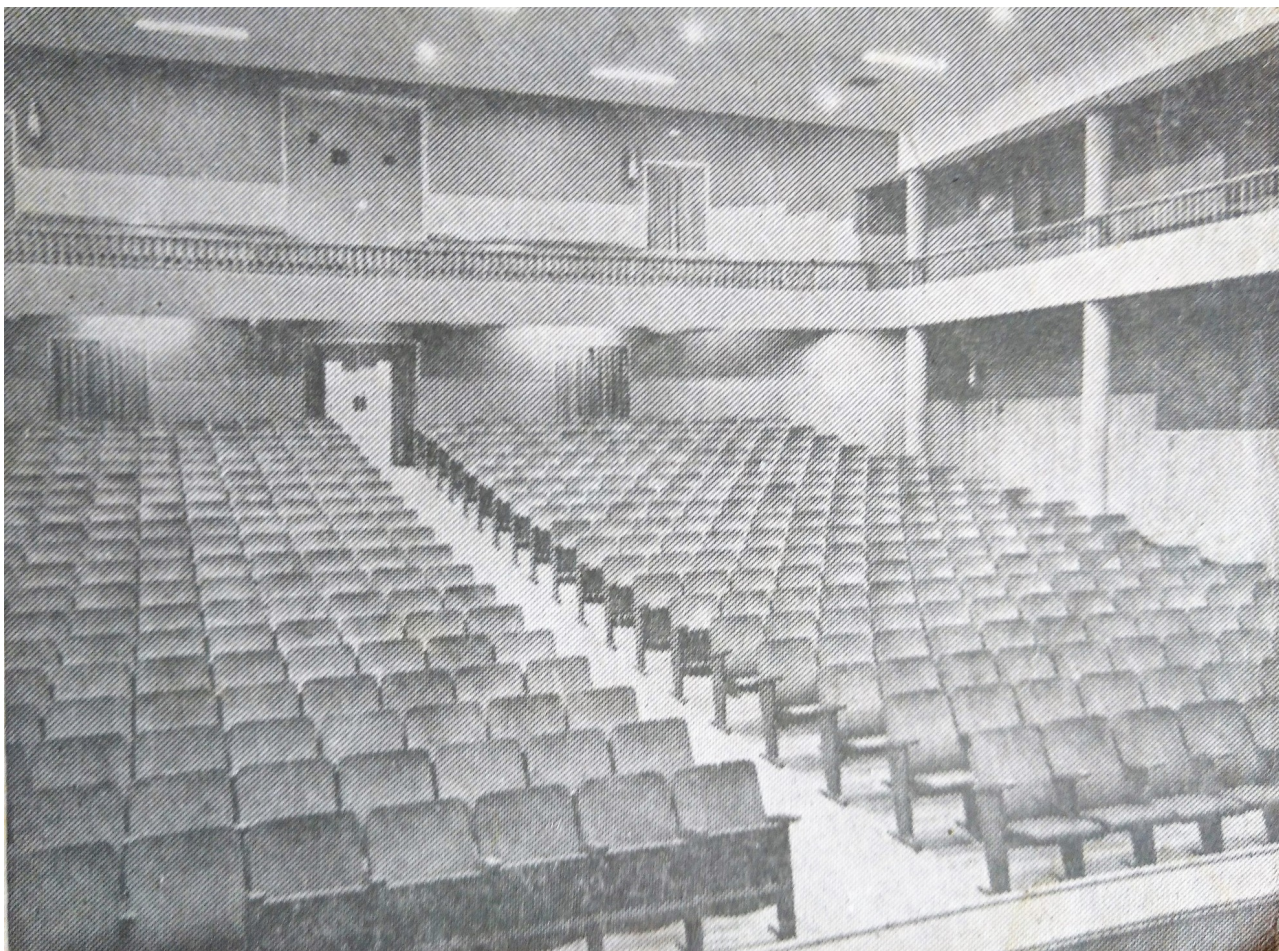
Se'n representaven alguns en català, com «El petit dels tres tambors», a on, per primera vegada, vaig interpretar el paper d'un noi.

Jo soc el "tambor" de l'esquerra
Seria sobre el 1966.

La sala tenia un molt bon aforament i el patí de butaques, gràcies al seu passadís central, permetia separar el públic en dos sectors: a una banda acomodaven els infants que anaven amb la família, normalment les mares -els pares segurament estarien pendants del futbol- i a l'altra banda els que anaven sols.

El lateral, amb nens i nenes sense la companyia d'adults, era atesa per personal de la sala que estava amatent a les necessitats dels infants i vigilaven que es comportessin correctament. Com una «guarde» cultural!

Era una experiència avançada al seu temps, tot i que potser algú podria considerar-la "elitista" doncs el públic que hi anava era de la "part alta" i el teatre pertanyia a les instal·lacions del col·legi de les Dames Negres-Infant Jesús de Barcelona. Desconec si aquell fou el motiu de que es considerés una iniciativa poc valorada per alguns sectors, doncs no va tenir continuïtat.

Cada diumenge el teatre era ple i mai es va devaluar la qualitat dels espectacles pel fet que el públic fossin majoritàriament criatures, al contrari, es cuidaven tots els detalls.

Hi havia una persona -la Srta. Calvo- responsable de la sala que també es preocupava de que fos així.

Un petit exemple. En una de les representacions de Pastorets, el company que interpretava a un soldat romà no havia anotat bé les dates i aquell dia no es va presentar. L'únic actor amb possibilitat de substituir-lo era el que feia de Sant Josep, però perquè no es notés que era el mateix el van caracteritzar posant-li una barba. De seguida va entrar a l'escenari per dir que els romans no portaven barba, que aquell detall no era històricament correcte.

Les obres es representaven amb la màxima professionalitat -teníem un sou assignat-, amb el vestuari, caracterització i escenografia adients i un munt de personatges a sobre de l'escenari. Com ara es diria: una gran producció! Considero que va ser una escola de la que, potser encara avui, se n'hauria de prendre exemple.

Cada any es feia, més o menys, el mateix repertori, això ens permetia que, amb 3 assajos, cada diumenge es pogués presentar, i molt bé, una obra diferent, doncs tots ho teníem per la mà.

Aleshores fer una obra, i més si era de repertori, en 3 o 4 assajos era força normal.

Durant uns anys, acostumava a assajar cada dia: dilluns, dimecres i divendres per la representació de diumenge a «Peques» i els dimarts i dijous, durant dues setmanes, per la de dissabte a la nit a l'Ateneu Colon. I ja començava a fer alguns «bolos»...

Encara no tenia 15 anys i, si no anava en la mateixa companyia que la meva mare, m'hi acompanyava el meu pare; com una folklòrica qualsevol. No era qüestió que la «nena» anés a l'altra punta de Catalunya i tornés sola a casa de matinada, ja que, per anar a qualsevol indret s'hi invertia un munt d'hores en el desplaçament.

Fins el 1969 no es va inaugurar la primera autopista: Barcelona-Montgat-Mataró. Les carreteres eren les que eren i els cotxes, amb quatre marxes, anaven a velocitat "moderada".

Al arribar a casa, ens acostumàvem a creuar amb uns entranyables personatges que vetllaven per la seguretat i necessitats dels veïns: el Vigilant i el Sereno que feien la ronda.

Cada zona de cada barri tenia els seus, que coneixien a tothom que vivia en aquells carrers. Unes figures que ja fa molt de temps que trobo a faltar.

En aquella època hi havia la costum, en la majoria de poblacions, grans i petites, de que les Comissions de Festes programessin teatre per les Festes Majors -moltes tenien la de hivern i la d'estiu- i en les celebracions importants.

Jo sempre dic que aquelles Comissions feien una feina magnífica.

Durant tot l'any, organitzaven rifes, loteries i qualsevol activitat que els servís per recollir diners per les festes.

No sé com s'ho feien però podien complaure a tothom: espectacles pels petits: titelles, pallasos, xocolatades... pels joves ball amb conjunts de música moderna i pels grans teatre, ball amb orquestra o la cobla que abans havia tocat en la ballada de sardanes, cantada d'havaneres, etc. etc.

Per la programació teatral contractaven a les companyies sortides dels teatres "de pedra" de Barcelona o a qualsevol de les companyies estables de "bolos" que disposaven del seu propi repertori; com la de Ma Matilde Almendros, Ferràn Rigual, Joan Maragall de Joan Seguí...

Jo havia treballat, amb més o menys continuïtat en totes elles i esporàdicament també en la de Joan Capri o la de Lluís Nonell, que va ser qui em va ensenyar com s'havia d'interpretar el vodevil (això us ho explicaré en un altre capítol).

Les Comissions de Festes van desaparèixer quan aquella tasca va ser encomanada als "tècnics" dels ajuntaments. Aleshores, tota aquella xarxa cultural, treballada durant anys, se'n va anar a la merda.

Ara el què priven són els que jo anomeno "intercanvis culturals", entre entitats o grups no professionals, d'una localitat i una altre.

Les poques companyies professionals que aconsegueixen que les contractin, moltes vegades, treballen sense recolzament econòmic, a taquilla; és a dir, se'ls recompensa la feina amb un percentatge del què es fa de taquilla, descomptant les despeses del teatre.

Jo vaig estar quasi cinquanta anys fent "bolos", és clar que vaig començar molt jove.

Mai vaig deixar la meva feina, que era la que em donava de menjar cada dia i combinar-ho amb els horaris dels "bolos" era certament complicat.

Si eren entre setmana, moltes vegades quan arribàvem a Barcelona havia d'anar directament a treballar.

No us podeu fer una idea -a no ser que pertanyéssiu a la "troupe" que ens dedicàvem a anar per aquests mons de Déu- de la son que passàvem.

**El "Top 10" de la companyia de Ferran Rigual el 1983:
La meva mare: Teresa Adrià, Toni R. Palma,
Francesca Sánchez, Natalia Ansón, Ramón Enric
Enric Sunyol, Maribel Arquè, Esther Marquès, Ana Ma Babí,
Paco Estragués, jo, asseguda a la dreta...
Ah, i els meus fills, l'Estel i l'Oriol que venien amb mi moltes vegades.**

Malauradament algunes d'aquestes companyes i companys,
així com en Ferran Rigual, ja ens han deixat.

També acostumàvem a passar fred. A l'hivern no diguem -un 22 de
desembre del 1975 vam actuar en un envelat a la platja, crec que era
a Lloret de Mar. Vaig agafar una "galipandria" que no me la vaig
treure de sobre fins passades les Festes-.

Però és que, a l'estiu, tornant de matinada, feia una "rasca" que era
recomanable portar a la maleta una "manteta", ni que fos en ple mes
d'agost.

És clar que també havíem passat molta calor, com en el port de Tarragona. Un "bolo" de tarda, a l'aire lliure, a finals de juliol. Havien col·locat el «tablado», que feia d'escenari, de "cara al sol" i el públic còmodament instal·lat a l'ombra de l'estructura de la llotja del peix. Nosaltres quasi ni podíem obrir els ulls i el maquillatge se'ns anava desintegrant a mida que passaven els minuts.

A vegades anàvem a llocs que no estaven ni en els mapes. Fèiem la broma de que els muntaven expressament per nosaltres i que, quan marxàvem, els treien.

Llocs que, quan arribàvem no es veia una ànima pels carrers, tot tancat i barrat, com si fos un poble "fantasma". Pensàvem: no vindrà ningú. Però a l'hora de la funció, com els cargols, la gent sortia dels seus caus i emplenaven el teatre.

Ens havíem trobat amb "teatres" en pèssimes condicions: sense camerinos o a mig fer, bruts, sense lavabo, ni pica per rentar-nos les mans...

Que la cultura no sembla necessitar un mínim d'atencions, com veieu, no és nou! I si considereu aquests mots una crítica, teniu raó!!!

És clar que també actuàvem en grans i reconeguts teatres, amb totes les comoditats i serveis.

Un altre tema era poder sopar. La immensa majoria de vegades no teníem problema. En el poble hi havia una bona fonda o un restaurant on podíem sopar bé a uns preus força raonables; però en algun lloc; especialment si era petit i se'ls havia omplert de foresters per la Festa Major; no tenien ni espai ni els quedava menjar perquè poguéssim sopar.

Després d'unes quantes hores de cotxe era l'últim que podíem esperar.

En un poble, que no recordo el nom, ens van deixar una taula petita i cadires per seure, ens van portar un sac de pa, que no era del dia, i una capsa de sabates amb uns quants tomàquets i puntes d'embotits. I apa, amb la panxa plena... a fer teatre!

Els que mai tenien problema eren els músics. Era una clàusula implícita en el seu contracte. Si no menjaven... no tocaven!

Si havíem de sortir aviat per anar al "bolo", perquè la representació era de tarda o a molta distància... i ens agafava en horari "laboral", havíem de buscar alguna excusa per marxar abans: que si havíem d'anar al metge, que si algú de casa no es trobava bé, que si havia de venir un operari per una averia que no admetia demora... i una que es feia servir "in extremis": teníem un enterrament!

És clar que sempre hi havia la opció d'agafar dies de vacances, però és que a l'estiu era quan més feina hi havia... i si ni aleshores podíem dormir...

Us recomano la pel·lícula "El viaje a ninguna parte" de Fernando Fernán Gómez. Salvant les moltes distàncies i èpoques diferents, jo sempre dic que nosaltres varem ser els hereus d'aquelles pobres ànimes. Abans de nosaltres, però, va existir una generació que anava als "bolos" en tren. A l'estació els anaven a buscar la gent del poble, generalment en tractors, -de cotxes pocs n'hi havien- i en acabar la representació els tornaven a l'estació, on haurien d'esperar a què passés el primer tren per tornar a casa. Si podien "tirar" un parell d'hores ben bones a la intempèrie i gràcies si no plovia.

Nosaltres ja anàvem de "senyors", en autocar o cotxes particulars; però realment tota aquella colla d'actrius i actors varem viure una època que no es tornarà a repetir i que va "morir" amb nosaltres i les Comissions de Festes.

Penseu que una d'aquelles companyies, la de Joan Seguí, va fer en un any més de 180 "bolos", és clar que algun dia havíem fet tarda i nit i en més d'una ocasió havien sortit varies companyies, amb diferents destinacions, però així i tot era, com qui diu, dia sí dia no.

Ens concentràvem al desaparegut Bar Monumental, a Major de Gràcia-Jardinets. A vegades aquella trobada era multitudinària, però com que tots ens coneixíem era un retrobament molt agradable. A més, al ser obres de repertori, volia dir que tots, en un moment o altre, l'havíem fet i potser més d'un personatge. La gràcia era endevinar qui anava en cada companyia i quin paper hi feria.

En alguna ocasió algú havia que fer un "toro"; o sigui agafar la responsabilitat d'un paper que no havia fet mai i sense poder assajar. Aquell dia estàvem tots pendents per estar al "quite" del pobre company o companya que, com diria el bon amic **El Màgic Andreu**, molt "acollonit o acollonida", feia els possibles per sortir-se'n el més airós o airosa possible.

Quan comentàvem aquelles "mogudes" amb amics "més" professionals, ens reconeixien, textualment, que ni borratxos s'atrevirien a un repte de característiques semblants; però tota la nostra colla érem el que es definia com a "practicons": doncs estàvem avesats a enfrontar-nos a papers diferents amb poc temps per preparar-los. I teníem capacitat per fer-ho perquè acumulàvem molta pràctica i havíem tingut la sort de trobar directors que ens havien ensenyat.

Recordo que, una vegada, a l'Ateneu Colon, en un assaig, el director no parava de rectificar-me. En acabar estava tan desanimada que vaig preguntar a la meva mare si realment ho feia tan malament.

La seva resposta va ser:

Si no pensés que ho pots fer millor, no et diria res!

Aleshores els directors ensenyaven a interpretar, a fer teatre; dirigien els actors/actrius no només els "col·locaven" a l'escenari, cosa que, avui dia, no tothom està preparat per fer.

Anècdotes simpàtiques i gracioses, moltes; especialment quan l'obra que representàvem sempre en català, ens demanaven, in situ, i com qui diu 10 minuts abans de començar, que la féssim en castellà.

Us puc assegurar que la traducció simultània dona molt de sí i a vegades no podíem evitar obrir els ulls com a taronges i clavar-nos les ungles a les mans per no posar-nos a riure i haver de desaparèixer tots de l'escenari. Es deixen anar expressions incorrectes que fora de context perden tota la gràcia -per això no us en explico cap- però "sobre la marxa i en directe"... és que no tenien desapropitament.

Però també varem viure situacions tristes, com el dia que vàrem sortir sense un dels companys perquè no s'havia presentat a l'hora de la sortida -no existien mòbils i en el telèfon de casa no contestava-. L'empresari va contactar amb la família per si en sabien alguna cosa. En arribar al poble ens varem assabentar que l'havien trobat mort. L'obra es va representar, amb l'empresari fent el seu paper, previ avis del fet al "respectable" que va esclatar en un llarg aplaudiment, en homenatge al difunt.

Però és una de les màximes del teatre i l'espectacle:

The show must go on!

L'espectacle ha de continuar!!!

Molts actors i actrius han actuat en circumstàncies especialment adverses. Patir la mort d'un familiar proper i aquell mateix dia haver de representar potser una comèdia per fer riure al públic... actrius que durat la representació estaven patint un avortament espontani, però continuaven fent l'obra... actors que havien tingut un accident i feien la funció enguixats i mig "groguis" pels calmants...

I anant per aquests mons de Déu, averies en el cotxe, que ens feien témer que no arribaríem al "bolo" o patir algun accident, per sort sense conseqüències... eren circumstàncies que no passaven sovint, però que havíem patit més d'una vegada.

I ja no diguem de tornada, cansats, especialment els conductors, equivocar-se de camí i essent negre nit, trobar-nos de morros amb al Monestir de Montserrat, per exemple o veure com s'anava fent de dia darrera d'un camió, pujant Els Brucs en primera -el túnel encara no existia-...

Anar a la província de Lleida, boira inclosa, era tota una odissea. Quan arribàvem a **La Panadella** dèiem "ja som a casa"... i això que encara ens quedaven un parell d'hores ben bones de camí.

Ara que he dit Lleida... moltes vegades ens trobàvem amb "l'agradable" sorpresa, en arribar al poble sobre les 8/9 del vespre, que anaven a començar el "Ball de Tarda"!

Allò volia dir que s'hauria d'esperar a que acabés el ball, que els músics retiressin els seus estris, que el nostre tramoia muntés i que el públic, evidentment, anés a sopar; un sopar de Festa Major...!

O sigui que la previsió era que podríem començar l'obra al voltant de les 12 de la nit -alguna vegada havia estat passada la 1 de la matinada- amb la premissa de que, com que després hi havia el "Ball de nit", la nostra representació havia de durar el mínim possible.

S'havia de fer a un ritme endimoniat o amb algun tall sobre la marxa. Recollir corrents i tornar a Barcelona el més aviat possible, amb l'esperança de poder dormir una mica abans d'anar a treballar, era la nostra màxima aspiració.

Però, amigues i amics, allò funcionava així...

Nosaltres varem heretar aquella part de la història dels "bolos" i amb nosaltres va acabar!!!

Fi d'aquest capítol.-

La Ventafocs a Sant Gervasi. La mateixa escena que la de la foto de Peques.
A l'esquerra, dempeus, la meva mare i a la dreta, a primer terme, un
desconegut per mi, l'Enric Sunyol.
Com podeu veure, davant de tot, la "conxa" que no faltés.

(*) És va donar la coincidència de que quan ja tenia data programada a Peques per fer "La Cenicienta", em van demanar, a l'Ateneu de Sant Gervasi, si també els hi podia fer el paper de la protagonista a "La Ventafocs", amb una setmana de diferència.

A Peques es representava en castellà una dramatúrgia del Sr. Coquard i a Sant Gervasi la versió, en català, de Josep Maria Folch i Torres.

Vaig acabar amb una bona "empanada mental", doncs textos diferents per expressar més o menys el mateix i en diferent idioma, me'n anava de l'un a l'altre amb una facilitat...

Sort que la meva memòria estava molt entrenada i vaig superar la prova sense complicacions.

(**) Mentre altres entitats, durant els Nadals, representaven diferents versions de Pastorets: "l'Estel de Natzaret", patrimoni de El Cercle de Gràcia, o Els Pastorets de Rafel Anglada, al Teatre Romea i també a Gràcia... a Peques es representava "A Belén pastores", d'Alejandro Casona, un autor amb una llarga i reconeguda trajectòria teatral.

- - -

LA MEVA HISTÒRIA EN EL MÓN DEL TEATRE

Capítol 3

De l'Ateneu Colón a La Peña Cultural Barcelonesa, els "bolos" i els Teatres "de pedra"

Tots formem part d'una història.
Una història que no va començar amb nosaltres
ni acabarà quan marxem,
per això voldria compartir amb vosaltres
la modesta part que m'ha tocat "representar"

A l'Ateneu Colón, aleshores a Pere IV, 166, vaig començar a fer el canvi, com diria Júlio Iglesias «de niña a mujer», es a dir a fer papers d'un altre caire i amb més dificultat interpretativa.

Hi tenien algun contacte amb l'SGAE perquè quan una obra acabava la temporada als teatres de Barcelona, si la volien fer, de seguida aconseguien el permís per poder-la representar.

Així, quan «La casa de las Chivas» de Jaume Salom -per cert, el seu pare era l'oftalmòleg que em portava- es va estrenar, l'any 1968, al Teatre Moratín, ja sabíem que després la faríem nosaltres.

A mi em van donar el paper de la «chiva» petita i va ser tot un canvi per mi enfrontar-me a un personatge, que podia ser de la meva edat, però que arrossegava un bagatge emocional tan dur.

Una experiència brutal, diferent i molt enriquidora.

Aquí em teniu, a la dreta de la imatge a La Casa de las Chivas, a finals del 1968

A l'Ateneu Colón tenien la costum de que, quan es feia una representació, en acabar, s'oferia un petit tràiler de l'obra que anava a continuació. Així, el dia que es va representar «Maruxa», havíem de fer la presentació de «El tragaluz» de Buero Vallejo.

Els encarregats de fer el petit fragment érem l'Enric Sunyol; a qui gairebé no coneixia; encara que havíem treballat junts a "La Casa de las Chivas» i a Sant Gervasi; i jo.

Representàvem uns personatges futuristes i anàvem caracteritzats; per això, perquè no ens veiés ningú, com que havíem d'entrar pel fons del pati de butaques, ens van tancar a secretaria, fins que ens vinguessin a buscar perquè ens tocava sortir. Jo devia tenir uns 18 anys i l'Enric estava a punt d'anar-se'n a la «mili».

En aquelles pràcticament dues hores que ens van deixar tancats quasi ni ens vam dirigir la paraula. Jo de sempre havia estat molt tímida; després les circumstàncies de la vida ja es van encarregar d'espavilar-me.

Total que l'Enric va pensar que jo era una antipàtica i una creguda, mentre que jo en vaig treure la conclusió de que aquell noi era molt «soso»; però després... el món dona tantes voltes...

Com a anècdota us diré que, entre el públic, hi havia, sense conèixer-nos, el que seria el meu primer marit. He dit que no parlaria de temes personals, però és que ell també feia teatre, concretament al Club Helena, i els anys que va durar el nostre matrimoni varem compartir moltes experiències teatrals, començant per Peques, a on ens varem trobar per primera vegada.

L'Enric Sunyol, acabat el servei militar, ens va venir a trobar per parlar-nos dels seus projectes: de «Tres sombreros de copa» de Miguel Miura que varem representar al Centre Moral del Clot el 1972

Aquí amb l'Enric Sunyol i el Josep Ma Alsina

i del seu projecte estrella, compartit amb en Ricard Reguant: «Divinas palabras» de Ramón Maria del Valle-Inclán, que tenien previst representar, l'any 1973, a la Penya Cultural Barcelonesa, al carrer Sant Pere Més Baix, número 55, al primer pis del Palau dels Marquesos d'Alòs, actualment un Casal de Joves

Em va proposar fer el paper de Mari-Gaila, la protagonista; encara que jo no vaig ser la seva primera opció, sinó la tercera o quarta; perquè les altres actrius van declinar la proposta. Era un muntatge de molta envergadura, que requeriria invertir-hi moltes hores i, per un motiu o altre, no els va acabar de convèncer la idea; però a mi, això de ser "plat de segona taula" no m'ha importat mai i molt menys a aquella edat i davant d'un projecte tan atractiu com aquell que m'oferia un amic.

En aquella època jo seguia «encasellada» en els papers d'ingènua.

Mari-Gaila és un personatge fort, per ser interpretat per una primera actriu i jo, a priori, no semblava donar el perfil; però crec, o així ho va manifestar el públic, que me'n vaig sortir amb una nota força alta; gràcies també a la paciència i complicitat de l'Enric que em va ajudar molt en la interpretació del personatge -amb algun cop al cul que em vaig emportar-, però va ser el primer pas perquè els directors confiessin en mi per afrontar papers de més envergadura.

Professionalment Mari-Gaila només l'havia representat la Nati Mistral i en José Tamayo tenia els drets de l'obra. Gràcies a l'amistat de Lluís Nonell, tiet del Ricard Reguant, amb el Ricard Salvat i d'aquest amb José Tamayo, ens van donar permís per fer tres representacions, atès que érem un grup no professional.

Quan Valle-Inclán va escriure «Divinas palabras» va fer una composició quasi poètica en les seves acotacions. Si et deixes portar per elles, et transporten a aquella època i quasi et permeten percebre l'olor dels camins i del verd de les muntanyes.

«Divinas palabras» va ser un gran repte, no només per mi, sinó per a tots. Varem estar quasi nou mesos assajant una obra molt difícil per la complexitat dels personatges, ca d'un amb una personalitat molt acusada, i perquè era una concepció teatral a la que no estàvem acostumats. A més, tampoc teníem experiència en treballar amb tanta gent i les escenes de grup eren molt complicades de muntar.

Un dia vàrem dedicar més de quatre hores a repetir, una i altre vegada, l'escena final. Vàrem acabar "baldats".

Com l'escenografia, que ens requeria molta disciplina i concentració, doncs estava concebuda perquè, des de fora, donés la sensació de molta grandària, quan l'espai intern de què disposàvem era petit i érem molta gent.

AGRUPACION ARTISTICA DELFOS
P R E S E N T A
La Tragicomedia de aldea, original del ilustre dramaturgo D. RAMON M.^a DEL VALLE-INCLAN.
DIVINAS PALABRAS
Representada por el mismo grupo de intérpretes que ha alcanzado recientemente un notable éxito de público y crítica en su estreno en Barcelona.

R E P A R T O :

Lucero	José M. ^a Ullod	☆	El Padre Labriego	Agustín Iglesias
Juana la Reina	Nuria Marsé	☆☆	La Madre	Herminia Vallés
Laureano	Carlos Reguant	☆☆☆	La hija enferma	Nuria Peidró
Pedro Gailo	Ramón Enric	☆☆☆☆	Serenín de Bretal	Javier Angelat
Mari-Gaila	Teresa Vergés	☆☆☆☆☆	La vecina de Marica	Pilar Nicolau
Simonña	Elisabeth Arévalo	☆☆☆☆☆	Un soldado	Xavier Piñol
Rosa la Tatula	Teresa Adriá	☆☆☆☆☆	Ludovina la Tabernera	Natalia Ansóñ
Miguelín el Padronés	José M. ^a Rueda	☆☆☆☆☆	Benita la Costurera	Elvira Fernández
Marica del Reino	M. ^a Rosa Pizá	☆☆☆☆☆	Quintín Pintado	Juan Prat
Un Alcalde Pedáneo	Salvador Prat	☆☆☆☆☆	Milón de la Arnoya	Juan Suñol
El Ciego de Gondar	Carlos Alonso	☆☆☆☆☆	El Trasgo Cabrio	José M. ^a Alsina
Vendedor de agua de limón	Francisco Andreu	☆☆☆☆☆	Mujeruca 1. ^a	Carmen Lombardía
Un Peregrino	Ramón Martínez	☆☆☆☆☆	Mujeruca 2. ^a	Genie Bruguera
Pareja de Civiles	{ José Manuel Cristóbal Viñas	☆☆☆☆☆		

Labriegos, mujerucas y sombras.

COORDINACION Y DIRECCION ARTISTICA: **ENRIQUE SUÑOL** DIRECCION ESCENICA: **RICARDO REGUANT**

FICHA TECNICA

Asesores de dirección / JOSE GANTIN y ANTONIO JOVEN	Fotografías / FRANCISCO PASCUAL BLANCHART
Escenografía / FRANCISCO ROURA	Ilustraciones musicales / GRUPO INTROITO
Voces Corales / ORFEON BARCELONES	Montaje luminotécnico / MANUEL SUÑOL
Maestro Director / LUIS MOLINS	Ayudante luminotécnico / MUÑOZ
Maestro Director Danza / FERNANDO CEBRIAN	Primer apunte / VICTOR SUÁÑEZ
Figurines / ENRIQUE CASAMITANA	Segundo apunte / VICENTE SUGRAÑES

L'Enric s'encarregava del repartiment i de la Direcció Artística, mentre que el Ricard, que ja apuntava maneres, tot i la seva joventut, de la seva enorme facilitat per moure una gran quantitat de gent a dalt d'un escenari, assumia la Direcció Escènica.

També hi van col·laborar desinteressadament amics com l'Enric Casamitjana, fent l'esbòs del vestuari de tots els personatges.

En aquell muntatge ens varem ajuntar més de 35 persones de procedències molts diverses.

Allà va debutar el Francesc Andreu, més conegut anys després com Màgic Andreu, el Carles (Cucau) Reguant -germà del Ricard-, grans dobladors com en Xavier Angelat (fill de l'inoblidable Josep Ma Angelat), Josep Ma Ullod... i tants altres companys i companyes, alguns força experimentats, altres novells, amb els que vaig tenir l'oportunitat de compartir aquella experiència única i meravellosa.

A l'escena final de l'obra, Mari-Gaila, sortia corrents pel mig del pati de butaques, perseguida per un munt de gent, cridant. Una rampa permetia l'accés directe a l'escenari, però el dia de l'estrena vaig ensopegar just al començament de la rampa. No vaig ni arribar a tocar el terra. No sé com, però em van agafar i em vaig trobar al mig de l'escenari. Després em vaig veure a la cama una bona esgarrinxada que no vaig ser conscient de com ni quan me l'havia fet.

Al acabar la primera representació, en Ricard Salvat, que ens havia vingut a veure, va tenir la deferència de pujar a l'escenari a saludar-nos a tots.

Ens va trobar, amarats de suor i els ulls enterbolits de llàgrimes d'emoció. I, quan va mirar l'escenogràfica, no se'n sabia avenir de com tanta gent es podia moure per allà amb la desimboltura que s'apreciava des del públic.

Crec que, arrel d'aquell espectacle, l'Enric Sunyol li va agafar el «gustet»; a pesar de tots els maldecaps i patiments que li va comportar «Divinas palabras»; d'organitzar i dirigir grans muntatges, cercant sempre la complicitat de bons amics, això sí.

I què puc dir del Ricard que no sigui prou conegut! Com Enric o jo, també havia "mamat" l'essència del teatre des de petit, però ell ha anat molt més enllà. Ha tocat totes les "tecles" i ha aconseguit el tan merescut reconeixement.

Temps després de les nostres representacions, la companyia de la Núria Espert va portar a Barcelona la seva adaptació de «Divinas palabras».

Molts dels que varem intervenir en el muntatge del Ricard i l'Enric, varem quedar per anar-hi junts.

Quina decepció! Sota el nostre punt de vista, no havien respectat aquell text que nosaltres havíem treballat durant tants mesos fins arribar a estimar-lo i saber de memòria el nostre paper i el dels altres.

Havien tallat molts dels personatges i el seu text estava repartit entre la resta.

En una obra tan complexa i uns personatges tan definits, aquelles modificacions feien que si no coneixies el text de Valle-Inclán no acabessis de comprendre el significat de moltes escenes. Però, en fi, només era la nostra opinió; unànime, això sí; però modesta opinió.

A partir del "bon rotllet" que es va generar a "Divinas palabras" l'Enric ens va ajuntar a uns quants i va programar, a la mateixa Peña, l'obra «El Rufián castrucho» de Lope de Vega que, gràcies al Lluís Juanet, avui Director de Viu el Teatre, la varem portar al que ara és el Teatre de Sarrià.

També hi varem representar «Tiempo del 98» de Juan Antonio Castro, una obra que si no la coneixeu us la recomano, doncs a pesar dels anys segueix absolutament vigent.

Després del parèntesi de Sarrià, de tornada a la Peña Cultural, l'Enric va posar en marxa la Campanya de Teatre del Casc Antic i, a més de les companyies invitades, vingudes de diferents llocs, com algunes de sud-amèrica; va considerar adient que n'hi participés una de la "casa" com a companyia titular i varem representar «Milagro en el mercado viejo» de Osvaldo Dragun.

Més tard, reposaríem allà "Tiempo del 98".

Fèiem obres que a les entitats no s'acostumaven a representar, per la seva dificultat o complexitat; però ja havia començat el moviment de les companyies que se'n deien de teatre independent, com el grup T.P.A. Teatro Popular Amateur de l'Antonio Joven, els grups Koré o Bambalinas... els inicis de Dagoll Dagom -amb "No hablaré en clase" que van presentar al Casino de l'Aliança del Poble Nou- entre moltes altres que, d'alguna manera, sacsejaven els ciments del món del teatre tal i com el coneixíem, tant professional com amateur.

Mentrestant jo continuava amb els «bolos». Cada companyia tenia el seu repertori i si tu ja hi havies fet una sèrie de papers, com que els representaves sovint, els tenies molt per la mà i si no hi havien canvis en el repartiment, ni calia assajar.

Quan et confirmaven un "bolo", et deien la data, el lloc, l'hora de sortida i l'obra a representar, perquè et poguessis preparar la maleta i fer una repassada al paper.

En aquells maleta hi portàvem tot el que ens calia: vestuari, complements, maquillatge, el text de l'obra, algun petit element de l'atrezzo... Sense la nostra maleta, no érem res!

Ni que sigui per una obra "del dia", mai pots sortir de casa portant posada la roba amb la que actuaràs.

Cal fer la transformació de tu al personatge i el canvi de roba és un element indispensable.

És una de les màximes del Mètode Stanislavski amb la que hi estic totalment d'acord, després de viure l'experiència d'un company.

Com que era un "bolo" molt a prop i hi anava pel seu compte, va pensar que podia sortir ja preparat de casa.

Doncs... va ser el dia que pitjor interpretació va fer, estava descentrat i en cap moment va entrar en el personatge, com ell mateix va reconèixer després; o sigui que... no ho feu mai!

A les primeries dels "bolos", les obres d'època les vestia un sastre professional; però, amb el temps, ja cadascú es va anar espavilant i tots disposàvem del nostre propi vestuari per a cada paper.

La companyia amb la que més treballava, en aquells anys, era la Joan Maragall de Joan Seguí, que portava un repertori d'obres classificades com a vodevils, però bàsicament jugaven a l'embolic i amb les dobles intencions.

Si algú esperava «destape», es portava un bon desengany.

És clar que també representàvem obres de teatre clàssic català.

Amb aquella companyia vaig tenir l'oportunitat de fer dues temporades a teatres professionals de Barcelona, amb l'obra «Dues filles d'estraperlo» -també es deia "Les filles del meu papà"- al desaparegut Teatre Barcelona, a la Rambla de Catalunya i al Teatre Romea del carrer Hospital.

Aquí teniu la façana del Teatre Barcelona "tunejada" amb l'enorme cartell anunciant l'obra

I a la foto amb l'Andreu Buxaderas i l'Aida F. Candela

Jo aleshores ja feia primers papers, papers de primera actriu, com la Marta de "Terra Baixa", d'Àngel Guimerà, o la Gloria de "L'Hostal" del mateix nom, de Josep Ma de Sagarra -també havia fet la Maggie de "La gata sobre el tejado de zinc" en el Centre Moral del Clot-...

Amb "L'Hostal de la Gloria" hi tinc una vinculació molt especial.

Vaig començar fent l'Angeleta (la ingènua), després la Roser (la segona), més tard la Gloria (la primera actriu) i, en un recital, fragments de la Sra. Flora (la còmica). Dels papers femenins, només em queda per fer el de la Gertrudis (l'actriu de caràcter).

Aquí un Hostal, dirigit per l'Enric Sunyol, en el que va fer un repartiment d'amics. A la dreta la meua mare i en Joan Fernández, a l'esquerra l'Ernest Suñol i la Nuria García i jo al centre.

És curiós com es diferenciaven abans els papers de les actrius segons la idiosincràsia del seu personatge. L'actriu jove feia els papers d'ingènua o... de bleda, si voleu dir-li així; la segona era l'actriu que suposadament feia de dolenta o d'antipàtica; la còmica era la esbojarrada o mancada de seny; l'actriu de caràcter la que ja tenia una certa edat i no era el paper principal... i la primera actriu, evidentment, la protagonista.

I aquíestic jo, després de la funció, amb els protagonistes masculins:
d'esquerra a dreta: en Ferran Velat (el jutge Forcadell),
en Joan Fernández (el Sr. Ventós) i en Joan Fontanillas (l'Andreu)

Era normal que els autors escrivissin obres de teatre per encàrrec per a les companyies professionals. Unes companyies que tenien fixes a una sèrie d'actors i actrius que s'adaptaven a les necessitats de les estructures més utilitzades en les obres de l'època; per això els calia fer muntatges en els que, tots els seus integrants, tinguessin paper : primera actriu, segona, dama jove, còmica i actriu de caràcter, entre les dones i primer actor, galan jove, galan madur, caricato, traïdor... entre els homes.

Com que trobar una obra a la mida resultava molt dificultós; el millor era encarregar-la i que l'autor fes un text que acomplís amb les necessitats i característiques de la companyia.

Però tornant als «bolos»... un dels molts de L'Hostal el varem fer a la plaça de l'església de La Geltrú, davant d'un públic entregat que va aplaudir amb entusiasme en acabar.

Mesos després, vaig conèixer a una parella. Ella, tot just veure'm em va preguntar: Tu vas venir a fer l'Hostal de la Glòria a La Geltrú? Jo, molt sorpresa, li vaig respondre que sí. Caram quina memòria, vaig pensar, que després de tant de temps i sense maquillatge ni vestuari es recordi de mi. A partir d'aquell moment varem edificar una bonica amistat que encara m'uneix a la Dolors i el Pere de Vilanova i La Geltrú.

Temps després, un grup de teatre de Vilanova, que havia representat l'Hostal de la Glòria a la seva entitat, tenia el compromís d'anar-la a fer a un parell de poblacions més; però la noia que feia de Gloria va haver de deixar-ho. Trobar una altre actriu que s'estudiés el paper, llarg i en vers, en poc temps, no ho veien viable. Els meus amics em varen explicar la situació i jo els hi vaig solventar el problema.

I seguint amb la història dels «bolos»... com us deia, durant molts anys vaig compartir carretera i escenaris amb els companys i companyes de la companyia de Joan Seguí. Un d'ells era l'entranyable Andreu Buxaderas, amb el que també havia compartit cartell als «teatres de pedra» de Barcelona.

No em referiré a massa companys/companyes més, doncs segur que me'n deixaria uns quants i em sabia greu. Van ser molts anys de «bolos» en companyies diferents; encara que la majoria acostumàvem a ser els mateixos que ens anàvem trobant ara en una, ara en una altra; i de compartir vivències amb moltíssima gent, amb la que he tingut la sort de que els nostres camins ens creuessin.

L'Andreu era un home encantador, amable, atent, bon company, disposat a donar un cop de mà quan calia i sempre impecablement vestit. Quan podia, l'acompanyava la seva esposa, la Rosita; un altre encant de persona, per la que ell traspuava una gran estimació.

Faig aquest comentari perquè a vegades, algun company, et feia una insinuació poc encertada, que et descol·locava. Però no passava res, deies: no, gràcies i aquí normalment s'acabava el tema, encara que, alguna vegada, aquella negativa havia donat peu a males interpretacions. Que, al "guapo" de la companyia, una actriu el refusés potser era perquè ella tenia unes altres preferències. És que la prepotència es troba instal·lada en tots els àmbits!

Però l'Andreu era aquella persona en la que sabies que podies confiar, que mai et decebria.

Doncs, l'Andreu, tenia una peculiaritat: la seva «cordeta». Us explico. L'Andreu era el primer actor de la companyia i feia els papers de galant madur, tipus Arturo Fernández, vaja! Ho podeu comprovar en la fotografia de la pagina 11.

Era habitual que hagués d'anar com un "pinzell" i canviar-se varies vegades de roba durant l'obra; per això ja la portava ben disposada en varies perxes. Quan arribava al poble només havia de penjar aquelles perxes i ja tenia la feina feta i tot a punt. Però com que mai sabíem les condicions del teatre en qüestió, i a vegades ens trobàvem, com en els envelats, sense cap mena de penja-robes, ni res que se li assembles, l'Andreu, sempre portava la seva «cordeta». Una corda per a la que només li calia trobar dos punts de suport per lligar-la dels extrems per fer-li de barra. D'aquesta manera sempre podia tenir la roba en perfectes condicions.

Una solució practica i senzilla per anar pel món.

Fi d'aquest capítol.-

LA MEVA HISTÒRIA EN EL MÓN DEL TEATRE

Capítol 4

Dels "bolos"... al doblatge.

Tots formem part d'una història.
Una història que no va començar amb nosaltres
ni acabarà quan marxem,
per això m'agradaria compartir la modesta part
que m'ha tocat "representar"

Quan vaig començar a fer teatre professional
era aconsellable disposar
del carnet del Sindicat de l'Espectacle.
Jo el tinc des de l'any 1971.

Consta com a grup: T.C.V.
és a dir: Teatro, Circo i Variedades
Com us heu quedat?

Menys mal que, a sota, especificava:
Subgrupo: Teatro - Profesi3n: Actriz

Un carnet, de tapes dures, que per a l'altre banda
és de color vermell i negre i, al mig,
un gran símbol del «yugo y las flechas».

Mola, oi? Doncs no us el penso ensenyar!

Era una formalitat, però era millor disposar d'aquell carnet, per si en algun lloc te'l demanaven.

A més era imprescindible per treballar en els teatres «de pedra» -així se'ls hi deia als teatres professionals- de Barcelona.

A partir de "Divinas Palabras", amb uns quants dels integrants del repartiment, a més de les campanyes a Sarrià, l'Enric Sunyol va programar, al teatre de El Centre Moral de Gràcia, "Olvida los tambores" d'Ana Diosdado, que ens va sortir tan rodona que vam acabar fent alguns "bolos".

I el 1983 hi vam fer "Teatre en el camerino" del recordat amic Miguel Àngel Medina que, prèviament, havíem estrenat al teatre de El Cercle un dia de Sant Jordi.

Era la primera vegada que jo m'enfrontava a un monòleg, encara que s'hi havia incorporat un nou personatge per acompanyar unes escenes molt concrets.

Entremig dels «bolos» i durant un parell de temporades, sobre el 1983/1984 vaig seguir vinculada a El Centre, on ja hi havia actuat de jove. Els meus fills s'havien apuntat al grup de teatre infantil i a mi em van demanar si els hi podia donar un cop de mà en la direcció d'un parell de representacions dels petits.

L'Estel fent de Ventafocs -tradicció familiar- Al fons l'Oriol de patge

Més tard, el 1986, amb el quadre escènic de El Centre, vaig fer-hi un parell d'obres més:

«La innocència jeu al sofà» (*) i «Violines i trompetas».

Aquest teatre sempre ha estat un espai
en el que m'hi he trobat particularment a gust.
L'estructura de la seva sala, en forma de ferradura,
m'enamora cada vegada que hi entro.

Va ser un plaer tornar-hi el 2018 amb "Maria Stuart".

Fotos de "Violines i trompetas"

A partir del 1990 vaig viure una temporada una mica "apretada".

De dilluns a divendres alternava la meva feina en un despatx, fins a les 6 /7 de la tarda, amb el doblatge -a vegades fins a les 11 de la nit- i els caps de setmana... «bolos».

Vaig endinsar-me en el món del doblatge, a QT Lever, al carrer Homer, gràcies a una gran amiga que m'hi va portar.

En aquells moments hi havia molts estudis a Barcelona, doncs la qualitat dels dobladors i dobladores d'aquí estava més que reconeguda i hi havia molta feina. A més, TV3 havia començat a emetre el 1983 i cada vegada es doblava més en català.

Sempre s'havia dit que el món del doblatge era un «gueto», que no entrava tothom que volia. I era veritat, però a mi el director de l'estudi, l'**Albert Trifol**, m'ho va posar fàcil, cosa que li vaig agrair sempre. Em va fer una prova, en castellà. Quan em vaig escoltar, de poc que no arrenco a córrer i no em veuen més el pel.

Quin «asiento» per favor! Però si jo a la feina parlava un 80% del dia en castellà i els clients de fora de Catalunya, amb els que tenia confiança, em deien que no semblava catalana, que no se'm notava l'accent...!

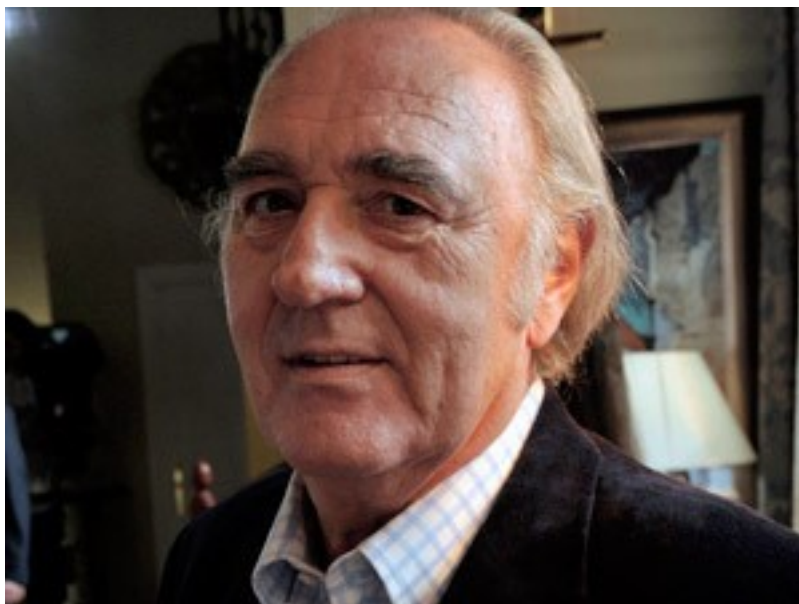
L'Albert em devia veure tan apurada que em va dir que si tenia alguna cosa per mi, en català evidentment, ja m'ho diria i em va proposar començar per fer ajudanties allà a l'estudi. Era un món desconegut per mi però vaig pensar que, ja que em donaven l'oportunitat, ho havia de provar.

Allà vaig conèixer a molts dels gran dobladors. Per mi era al·lucinant anar posant cara a totes aquelles veus tan conegudes.

Al poc temps em va oferir de fer un paper fix en la sèrie «Benson». Una majordoma, la «Kraus». Es varen doblar 90 capítols d'aquella sèrie, el que em va representar estar-hi «lligada» més d'un any. A més de la sèrie, em donaven algun petit paper i fins i tot una mitja protagonista, sempre que es pogués combinar amb l'horari de tarda que és el que jo podia fer.

Un dia, l'Albert, em va dir: potser t'hauries de plantejar deixar de treballar i dedicar-te al doblatge.

La majoria de dobladors i dobladores venien del món professional de la ràdio i del teatre; però alguns, com en Jesús Ferrer, en Jordi Brau... havien deixat una feina "tradicional i estable" per intentar "colocar-se" en el doblatge. Val a dir, però, que, en aquests dos casos, de seguida van "despuntar" per la seva magnífica veu, grans dots per a la interpretació i facilitat per adaptar-se a la tècnica del doblatge; que, personalment, és el que trobo més difícil d'aprendre.

El Jesús Ferrer, bon amic, excel·lent actor i millor persona -el teniu aquí a la foto-, havia posat veu a actors como Harrison Ford, Clint Eastwood, Marlon Brando, Michael Caine, Clark Gable, Richard Gere, Humphrey Bogart, James Garner i Anthony Quinn, entre d'altres.

Hi havia més feina per dobladors homes que per a les dones.

Fixeu-vos en qualsevol pel·lícula -i si és de guerra ja ni us explico- i en la majoria de sèries. Hi veureu molts més personatges masculins que femenins.

Mentre valorava si m'atrevia a tirar-me de cap al doblatge, cosa que no tenia massa clara, l'associació de dobladors de Catalunya va organitzar una vaga per demanar, o millor dit, exigir, l'equipament de remuneració amb el col·lectiu de Madrid, que primer va animar als organitzadors, però després els van deixar, com es diu vulgarment, amb el «cul a l'aire».

No sé si us pot «sonar» d'alguna cosa.

El doblatge, en aquella època, era una especialitat molt ben pagada. Els dobladors i dobladores experimentats cobraven molt més que en qualsevol altre feina; per això hi havia tanta demanda per entrar-hi; però, és clar, no tothom servia, encara que pugui semblar que, doblar, ho pot fer qualsevol.

Els mítics dobladors i dobladores eren «intocables», les «vaques sagrades»; després hi havia els i les que feien els papers de repartiment i els de «la moto». Aquests s'encarregaven de doblar papers petits, el que els permetia, si els hi organitzaven bé la feina, poder anar a diferents estudis en una mateixa jornada de matí o tarda. Podien arribar a cobrar fins i tot més que els que feien papers protagonistes; per això s'havia establert un plus a partir de més de 50 takes per sessió.

Els hi deien els de la moto perquè, com que anaven amb el temps molt cronometrat, per anar d'una banda a l'altra arribaven abans anant en moto, doncs en cotxe trigaven bastant més, entre el transit, aparcar...

El sistema de cobrament estava dividit en dos partides: un preu unitari per la convocatòria, el CG; un mínim quan et citaven, que incloïa un take -Un take era un fragment del text del doblatge que no podia excedir de 8-10 línies-

A partir d'aquí tots els takes que es fessin es cobraven a més a més.

Els «nous» érem normalment els encarregats dels «ambients», que són aquelles seqüències en les que parla molta gent alhora. No sempre sortia a compte doncs podies estar tota una jornada: mati o tarda, per fer només uns pocs takes, i com que et pagaven per la feina feta...

Però la vaga, que va durar força temps, va fer molt mal als professionals de Catalunya. A la resta d'Espanya, sense comptar Madrid, hi havia pocs estudis, als que hi encarregaven la feina menys compromesa; però, amb la vaga, les empreses del sector es van haver d'espavilar i van començar a donar més responsabilitat a aquells altres estudis que, gràcies a algun «esquirol» d'aquí, en van anar "aprenent".

Després de la vaga les coses ja no van tornar a ser iguals. Al poc temps, l'Albert Trifol va morir i QTLever va acabar tancant.

Jo no em vaig trobar amb moral ni ganes per anar a picar a la porta d'altres estudis, sabent d'antuvi com funcionava i la dificultat per fer-t'hi un lloc, o sigui que vaig tancar aquella etapa; amb una mica de pena, això sí, però vaig passar pagina.

Pel que m'han explicat, el món del doblatge ha canviat molt.

Torno a agafar el fil dels «bolos»...

Van ser molt anys ininterromputs treballant-hi.

La meva darrera etapa, que va durar força temps, va estar més vinculada a la companyia de Ferran Rigual, en la que la meva mare hi portava un munt d'anys.

Les companyies de "bolos" no tenien els actors i actrius en exclusiva; però si et comprometies amb una volia dir que, per molt que una altre et proposés una actuació pel mateix dia, encara que t'agradés més la seva proposta, li hauries de dir que no; a no ser que donessis prioritat a qui t'ho demanava primer, però aleshores qui et donava més feina podia ser que no s'ho prengué massa bé i, en un rampell, digués, per si mateix, allò tan conegut de:

"a aquest -o aquesta- no el cridaré més... si no el necessito".

Però, si no coincidien en la data, no hi havia cap inconvenient en anar amb qualsevol d'elles.

Encara que la llei de Murphy, ja se sap... és implacable.

Podies estar dies, inclús setmanes sense que sortís un "bolo" i quan et trucaven d'una companyia, a l'endemà et trucaven d'una altre... però no podia ser per un altre dia... NO, era pel mateix!!!

"Coses del món, noia", com deia en Ferrán Rigual en una de les seves obres.

En Ferran, cap de companyia i de cartell -amb la meua mare a la foto- era un còmic innat, tenia aquella gràcia que arribava al públic perquè li sortia d'una manera natural i un sentit de la improvisació que per a ells haurien volgut molts dels suposats còmics que apareixien a la tele.

Tots tremolàvem si passava alguna cosa que alterés el normal discurs de l'obra, doncs podia sortir-se del guió i dedicar-se una bona estona a inventar un nou relat sobre la aliena circumstància que s'havia produït; fins el punt que, quan no podíem aguantar més el riure, marxàvem d'escena; cosa que no s'ha de fer mai, però a ell no li fèiem cap mena de falta. Quan se li acabava la inventiva i/o nosaltres ja ens havíem "recuperat" tornàvem i continuàvem amb tota normalitat, com si res jagués passat.

En Rigual tenia un públic incondicional que l'admirava i li reia tots els acudits. Fins i tot a nosaltres, que li sabíem els molts recursos, tenia la virtut de sorprendre'ns.

El seu repertori estava basat en les obres de Paco Martínez Soria, adaptades per Dionisio Ramos. Obres com: "El fabricant de fills", "Et cases als 60... i què?" o "Deixa'm la dona, Cisquet"...

Unes obres en les que es jugava amb el malentès i en les que l'argument; senzill però molt efectiu i ben tramat; cada vegada s'embolicava més, creant situacions en les que el públic es trencava de riure.

Obres que només pretenien, i sempre aconseguien, que la gent s'ho passés bé.

Als que quan heu llegit els noms de les obres, que aleshores representàvem, heu esbossat un somriure, potser de suficiència, m'agradaria dir-vos una cosa:

El teatre, a més de cultura, també ha de ser entreteniment i s'aprèn a valorar-lo a partir d'espectacles amb un contingut que no pretengui sobrepassar la capacitat de comprensió del públic al què van dirigits. Com tot, s'ha d'aprendre a paladejar-lo de mica en mica. Si un dia "t'empatxa" possiblement et costaria tornar a "provar-lo". La premissa és que estigui ben cuinat!

Bé, i després d'aquesta opinió, estrictament personal i amb tast "culinari", segueixo...

Els «bolos» van començar a anar de baixa; els ajuntaments ja estaven «treballant» per enfonsar el sector.

Per mirar de buscar noves sortides, en Ferran Rigual va muntar una darrera obra, "El doctor se'n va de farra".

Hi sortíem la meva mare, L'Estel-la meva filla i jo. Tres generacions a dalt de l'escenari; cosa que no era gens habitual.

En Ferran, en acabar l'obra, mentre saludàvem i rebíem els aplaudiments del públic, s'encarregava de fer-els-ho, cosa que incrementava la seva satisfacció per l'inusual del fet.

La meva filla havia acceptat fer «bolos» per la «pasta», però quan es va afermar la seva relació de parella, com que ell era aliè al món del teatre i no acabava d'assimilar el nostre ritme de vida, i a ella tampoc li acabava d'entusiasmar, ho va deixar.

Fins que els pocs «bolos» que sortien eren en dates que trencaven la unitat familiar: els caps de setmana de Pasqua, algun durant el mes d'agost, en mig d'un pont, per les Festes de Nadal... i vaig arribar a la conclusió de que no pagava la pena l'esforç per la poca feina; doncs cada vegada que hi havia un «bolo» com que feia temps que no fèiem l'obra i era probable que hi hagués algun canvi en el repartiment, s'havia d'assajar una altra vegada.

La meua mare va continuar fent els pocs «bolos» que se li presentaven, fins que el mes de març del 2000 va patir un infart.

La seva preocupació era què li diria al Rigual si la necessitava, però no parlava de deixar-ho.

Tenia 82 anys i una memòria que per a mi la voldria.

Jo deia a casa: si algun dia la iaia diu que plega de fer teatre voldrà dir que es veu molt malament; però per sort es va recuperar força bé; coincidint amb uns mesos que no la van reclamar, ja que la feina va minvava moltíssim.

A primers de novembre del mateix any va patir un altre infart que va requerir un nou ingrés hospitalari.

Aleshores si que va comentar que potser li hauria de dir al Rigual que ja no comptés amb ella.

A mi se'm va trencar el cor, perquè sabia el que allò representava per a ella.

Però ja no va sortir de l'hospital, es va anar apagant de mica en mica i el 24 de novembre del 2000 ens va deixar.

Havia nascut el 1918, l'any que va acabar la 1ª Guerra Mundial; va viure la 2ª gran Guerra i la Guerra Civil. Com tota la seva generació van patir moltes privacions, però van tirar endavant.

El seu amor al teatre la va portar a afrontar el seu dia a dia amb més força, amb més il·lusió.

Va veure créixer els seus dos nets, que eren la seva debilitat, i va poder celebrar l'arribada d'un nou segle i un nou mil·lenni.

**Perdoneu, això pertany al terreny personal,
però permeteu que, d'aquesta manera,
li reti un petit i públic homenatge a la meva mare,
a la que algú va definir com a:
una petita però gran actriu**

Teresa Adrià i Franco

(*) "La innocència jeu al sofà" també té la seva història.

La vaig representar a l'Ateneu Colón quan tenia l'edat per fer-la, o potser encara no hi arribava.

La varen portar en alguns "bolos", fins i tot la varem representar a la Festa Major de Gràcia, al carrer Diluvi.

En aquella època -estic parlant dels anys 60,-era molt corrent que durant les Festes de Gràcia -i les de Sants, Poble Nou i La Barceloneta- més d'un carrer organitzés vetllades teatrals, que els veïns agraïen i celebraven.

I 20 anys després la vaig fer a El Centre Moral de Gràcia.

Aleshores ja passava "una mica" de l'edat que tocava, però la naturalesa havia estat generosa amb mi i aparentava més jove i l'experiència, no ens enganyem, ajuda moltíssim.

Fi d'aquest capítol.-

LA MEVA HISTÒRIA EN EL MÓN DEL TEATRE

Capítol 5

**El teatre sempre ha estat el meu company de viatge;
portem molts anys caminant plegats
i espero que, d'una manera o una altre, ho seguirem fent.**

**Continuarem caminant pel meu estimat barri de Gràcia,
a on vaig començar de petita
i a on he viscut algunes de les experiències teatrals més
engrescadores i gratificants.**

Aquí em teniu, de la mà de la meva mare. Hauria de tenir uns 4/5 anys. Segurament era la primera vegada que era conscient de sortir a un escenari. Mireu quina carona d'alegria!!!

Gràcia, des de que jo en tinc referència, ha estat bressol de l'art de Talia. Hi ha molta tradició teatral i més teatres per metre quadrat, entre professionals i amateurs, que en la majoria de llocs del món.

En els grups de teatre de Gràcia moltes actrius i actors reconeguts hi van començar, passant després al terreny professional, com: Núria Espert, Imma Vilarassau, Imma Colomer...

El teatre requereix aprenentatge i o n'aprens començant des de baix, en el circuit no professional, o et preparen en una escola especialitzada, com l'Institut del Teatre, el de "tota la vida".

Posteriorment s'ha anat incrementat la oferta d'aquests tipus d'escoles. No fa molt, El Periódico, va editar un article sobre: 10 escoles de teatre a Barcelona:

<https://www.elperiodico.cat/ca/onbarcelona/a-lultima/20191206/teatre-barcelona-escola-academia-taller-7764060>

També hi ha altres espais més orientats al teatre musical: AULA, EOLIA, MEMORY...

Aquí em teniu al mig de la foto. L'obra, no us sabria dir.

Però, permeteu-me que segueixi amb la meva història «d'amor" pel teatre. Sí, sí... Ho he dit bé; d'amor, perquè és el mínim que es pot demanar a qui es plantegi fer-ne, ja sigui com a professió o com a simple afició. Requereix: amor, respecte i esperit de sacrifici.

Amor, perquè si no estimes el que fas mai no et donarà cap satisfacció.

Respecte, perquè el teatre és un art i com a tal mereix que, qui pretengui endinsar-s'hi, valori que es deu a un públic que mereix el seu respecte.

Sacrifici, perquè haurà d'invertir unes hores en estudiar-se el paper i moltes altres en assajos. Normalment quan s'és jove es té més retentiva, però a mida que vas posant anys, la memòria ja no és el que era i et cal dedicar-hi més temps a l'estudi.

Sacrifici, per anar a assajar quan toqui; tant si plou com si neva. Si t'has compromès a fer un paper això comporta que has de ser responsable: aprendre el text i anar als corresponents assajos, deixant de banda la mandra i el cansament que puguis arrossegar després d'una jornada de treball.

Ara que he dit això de nevar... abans a les societats hi havia molta costum de fer teatre el dia de Nadal a la nit -als pobles també i era terrible haver de sortir de casa per anar a un "bolo" en una diada com aquella, amb el dinar encara el pap i sense poder menjar els torrons-. Aquell Nadal del 1962 una bona part de Catalunya es va despertar completament nevada. "Aquella" nevada, recordeu?

La meva mare i jo teníem funció a la Cooperativa dels Teixidors a mà a la nit.

Ningú sabia amb seguretat si l'obra es faria o no, però vam decidir anar-hi. Si al final s'optava per fer la representació, que no fos per nosaltres que s'hagués de suspendre.

Hi varem anar a peu, evidentment, no hi havia altre manera de desplaçar-se. Recordo que la neu m'arribava als genolls.

Al final no es va fer la funció perquè la tan minsa assistència de públic així ho va aconsellar. I cap a casa de nou, desfent el camí i alguna de les nostres petjades que encara es veien a la neu.

Sacrifici, per -especialment en el teatre amateur i companyies modestes de "bolos"- donar un cop de mà en el que calgui, bàsicament per a la posada en escena: muntar, desmuntar, recollir, guardar... Massa vegades la gent s'escaqueja, deixant la feina per a uns pocs companys que són els que, al final, acaben carregant-s'ho tot.

És clar que el que més ens agrada a tots és sortir a l'escenari, que ens aplaudeixin al final i que els amics ens felicitin; però el teatre és molt més. És compromís, és generositat, és donar preferència al conjunt, abans que pensar en el propi lluïment.

El teatre és un ésser viu, canviant. Mai dues representacions seran iguals; aquesta és la màgia del teatre.

Ni els actors/actrius ni el públic tindran una interacció semblant en cap altra funció.

I la interpretació ja no només depèn del personatge sinó del tipus d'obra. No es pot interpretar igual el teatre que demana una dinàmica natural, que una obra en vers, o una obra de teatre clàssic o un vodevil...

Actualment la interpretació "natural" és la que impera, evidentment, però no hem d'oblidar que no tot el teatre s'ha de representar de la mateixa manera.

Pel que fa a les obres en vers, malauradament, avui dia molt pocs actors i actrius saben com declamar-lo.

No es vol caure en la afectació i aleshores es va just a l'altre extrem, trencant el vers per totes bandes perquè no soni a vers; però l'autor ho va escriure així perquè es respectés la rima i si no s'hi està d'acord, potser seria aconsellable buscar un altre text.

És com fer adaptacions... Com diu en **Sergi Belbel**, si no t'agrada un text com està concebut, abans de modificar-lo... escriu-ne tu un de nou!!! El respecte que demanava pel públic considero que també s'ha de tenir pels autors!

Hi ha poca gent que sàpiga recitar i als que ens saben, perquè en varen aprendre dels grans, no se'ls dona el valor que es mereixen.

De rapsodes bons pocs n'hi ha, però sembla que, com en tantes disciplines, relacionades amb l'art, tothom s'hi atreueix.

El teatre clàssic requereix una interpretació diferent. Els seus arguments no tenen res a veure amb les problemàtiques d'avui en dia, per això la seva posada en escena ha de tenir un cert aire de comèdia i en el cas de que sigui una tragèdia, també ha d'agafar un caire diferencial perquè, el públic, es pugui integrar, d'una manera natural, a aquella no normalitat.

I el vodevil, aquest gènere injuriat, requereix un ritme inusualment trepidant perquè els gags arribin a l'espectador sense que aquest tingui temps ni de plantejar-se què és el que està passant.

Les entrades i sortides a escena dels diferents actors i actrius, les tancades de portes per una i altre banda... han d'anar acompanyades d'una interpretació directa, sense matisos ni pauses que no siguin imprescindibles.

Avui dia també es representa molt teatre musical. Personalment, m'encanta. Hi tinc debilitat, però només puc opinar com a espectadora.

És clar que, dins de la categoria de teatre musical, potser hi hauríem d'incloure la sarsuela.

No us espanteu; que ningú se'm alteri ni ho consideri un sacrilegi.

Si ho analitzeu bé, potser trobareu que pertanyen al mateix gènere, de diferents èpoques, evidentment.

Un gènere, al meu parer, també injuriat. Permeteu que trenqui una llança en favor seu. No soc persona de sarsuela, o millor dit, no n'era.

Quan, fa uns anys, la vaig descobrir, de la mà de l'Enric Sunyol que en va dirigir unes quantes, vaig pensar que estava injustament menyspreada. La música de les sarsueles és magnífica.

Que els arguments han quedat totalment desfasats?

Sí. És veritat!.

Però també els de les òperes i tenen un reconeixement mundial!

I, si us plau, que ningú s'ofengui per la comparació.

L'opereta "El Conde de Luxemburgo" a Els Amics de la Sarsuela de Gràcia (2019)

Que jo li trobi uns valor a la sarsuela no vol dir que no tingui inconvenients i moltes dificultats per representar-se.

Un elevat cost de muntatge, orquestra, escenografia i vestuari... poder disposar d'un cor solvent, solistes -tenor, baríton, baix, soprano, mezzosoprano, parella còmica...- i moltes vegades també d'actors i actrius... fan que sigui us espectacle molt complicat de tirar endavant i així i tot hi ha entitats que aposten per programar-ne. "Xapó" per a ells. És el que us deia d'estimar el què es fa!

Només demanaria que, abans de criticar-la, aneu a veure'n més d'una; perquè potser a la primera li estareu buscant més "pegues" que valors i, per sobre de tot, escolteu la música.

Potser us emportareu la sorpresa de que, alguna peça que us és molt coneguda, resulta que pertany a una sarsuela.

No pretenc que us agradi, sinó, senzillament, que li doneu una oportunitat, a pesar de les possibles mancances.

"La Revoltosa" dels Amics de la Sarsuela de Gràcia.
A primer terme a l'esquerra, asseguda a terra, la Júlia, la meva neta gran

Ah, i moltes de les sarsueles més representades són d'autors catalans, d'entre 1893 i 1934, és a dir escrites abans de la nostra guerra civil, algunes molt abans, o sigui que no tenen res a veure amb la política d'un Dictador, com esgrimeixen alguns, buscant excuses per atacar un gènere que segurament ni s'han molestat a conèixer.

Pels autors d'aquell moment, escriure sarsueles era treballar per la cultura i evidentment un dels seus "modus vivendi"

De sarsueles en català, n'hi ha documentades a l'SGAE més de 300, però només un parell han arribat al gran públic:

"Cançó d'amor i de guerra" -estrenada el 1926- i

"La legió d'honor" -estrenada el 1930-

les dues, curiosament, ambientades al Vallespir.

Foto de la sarsuela "La legió d'honor", dels Amics de la Sarsuela de Gràcia (2018)

Per cert. Jo soc la de l'esquerra.

I canvio de tema:

Una persona a la que respecto i que el seu criteri teatral em mereix molta credibilitat, em va preguntar, ja fa un temps.

«Tinc la sensació de que el teatre amateur abans es representava millor. Què opines? Estic equivocat?»

Li vaig respondre el què sincerament pensava:

No, no estàs del tot equivocat. El què passa és que fins dins d'una mateixa entitat el resultat de les diferents produccions pot ser molt diferent. Dependrà del director, de si ha sabut -o a pogut- escollir, el millor repartiment que tenia previst -un bon repartiment garanteix, en un tant per cent molt elevat, l'èxit d'una funció- i de si els actors i actrius s'han implicat al màxim en el projecte... Si no es donen aquests factors serà difícil que l'obra assoleixi l'interès del públic que l'anirà a veure, per molt fidel que sigui.

A més, comentàvem que abans fèiem una obra amb una mitjana de tres setmanes d'assajos; això volia dir que, com qui diu, cada dos per tres t'enfrontaves a un nou personatge diferent i agafaves molta practica. Els directors, a més "d'endregar la circulació a escena", es prenién temps pel que se'n diu dirigir els actors/actrius, cosa que representava una gran escola.

Ara, s'assaja molt més. Pots invertir molts mesos en preparar una obra i durant tot aquest temps no «aprens» res més. No és que això sigui dolent, senzillament considero que és una de les claus de la resposta a la pregunta que em va fer.

A més, i això em dol, la meva apreciació personal és que s'està perdent el respecte a pujar a un escenari. Que molts s'hi atreueixen sense donar-li el valor que té i es creuen que fent una o dues obres ja han après el suficient com per posar-se a dirigir.

Com poden ensenyar si no s'han donat l'oportunitat d'aprendre'n!

Però les llums i els aplaudiments atrauen, hipnotitzen, i moltes vegades no deixen veure les ombres de desencís del públic.

Ningú neix ensenyat i s'ha de tenir la humilitat de reconèixer-ho i de voler aprendre'n dels que tenen més experiència i en poden saber més.

Qui no sigui capaç d'entendre això, potser que "s'entretengui" fent alguna altra cosa.

A més el teatre és una professió/afició que ha de ser entesa i assumida per la família també, doncs requereix uns horaris a vegades al revés de la resta de la unitat familiar i els dies de les representacions l'organigrama es veurà alterat segons l'hora de la funció.

També la gelosia pot fer acte de presència si l'actor o l'actriu tenen escenes més "intimes" del que la seva parella considera escaients.

A qui pateixi de manca de confiança que pensi que el que es veu a ulls del públic no l'ha d'incomodar.

El que l'hauria de preocupar, si fos el cas, és el que pugui passar entre "caixes".

No vull ser "dolenta", només constato una realitat.

I abans totes i tots els que fèiem teatre, especialment a les societats, teníem una mica de tot: camisa els nois i brusa blanca les noies, mitges blanques i negres, enagos, guants, estris de maquillatge, un postís pel cabell i detalls per posar-se en el cap, clips, agulles, sabates planes i de taló, espartenyetes... els homes també tenien bigotis postissos...

Ara no sembla que es vegi la necessitat de col·laborar amb les entitats per mantenir la "nostra" afició i que ens hagin de subministrar fins els detalls més elementals.

Si tinguéssim qualsevol altre afició -tenis, ciclisme, trekking, padel, golf, natació...- segurament ja ens hauríem preocupat de tenir tot l'equipament que poguéssim necessitar.

Però el teatre no sembla entrar dins de la mateixa categoria ni gaudir del mateix acurat interès.

Vaja, ja m'he posat en un altre «jardí».

A veure si aconsegueixo tornar a agafar el fil.

A partir del 1997/98 ja vaig anar deixant de fer bolos, però seguia vinculada al món del teatre.

Vaig començar a veure'l des d'una altra perspectiva.

Quan l'Enric organitzava alguns dels seus projectes jo m'anava introduint en la faceta de Regidora i d'Ajudant de Direcció.

Així, vaig estar al seu costat, quan va crear «Temps de Cabaret».

Un musical de petit format, amb música en directe, preciós.

El dia de l'estrena de "Tems de cabaret" el 2008, a El Centre de Gràcia
L'Enric, saludant al públic, jo, la pèl-roja del seu darrera
i, com sempre, acompanyats d'un bon grup dels nostres millors amics

Val a dir que sempre que l'Enric ha posat en marxa un projecte teatral, ha comptat amb mi, com a suport i també com a actriu. Així varem representar la lectura dramatitzada de "Clàssics". Una obra que l'Enric va escriure i que es va desenvolupant a través de diferents textos de Shakespeare.

Clàssics, el 2014, a la Sala Montseny

Varem començar a fer lectures dramatitzades.

Quan la memòria ja no és el què era, és una proposta perfecte.

Lectures d'obres de teatre i recitals poètics... són disciplines que permeten un ampli ventall d'opcions. I fetes amb seriositat, ben treballades i curosament interpretades, són un espectacle, de petit format, que el públic celebra moltíssim.

El 2010 vaig començar a col·laborar a Ràdio Gràcia.

L'Enric ja hi portava des del 2004 en un programa setmanal dedicat a la sarsuela. Quan ja va considerar que havia esgotat tots els recursos, va decidir que havia arribat el moment de plegar, però el director de l'emissora, en **Carles Salat**, li va demanar que continués en un altre format. Aquí és on vaig entrar jo.

Va néixer el programa "Temps de música, Temps d'Espectacle", dedicat a donar ressò a les novetats teatrals que es presenten a Barcelona, amb especial atenció a la programació de les entitats no professional. Nosaltres respectem molt la seva feina ja que tots dos hi vàrem començar; per això si està a la nostra modesta mà donar-los suport en la difusió, ho fem encantats.

Ràdio Gràcia es troba al dial 107.7 de la FM i des del gener del 2019 també es pot seguir on line a: barcelona.cat/radiogracia

ràdiogràcia
107.7

ARA TAMBÉ ON LINE I A LA CARTA

barcelona.cat/radiogracia

#laràdiodelsbarrisdeGràcia

Per intentar fer el programa més atractiu pels oients, vam pensar en acreditar-nos a les empreses de comunicació, que són les que organitzen les rodes de premsa de les diferents produccions professionals que es fan a Barcelona. D'aquesta menara podríem explicar-los curiositats dels actors i actrius que estaven en cartell.

Així assistint a aquells esdeveniments i demostrant responsabilitat i vàlua professional, hem pogut entrevistar -dic hem, però tot el pes de les entrevistes les porta l'Enric. jo només m'encarrego de concertar-les- a artistes tan reconeguts i admirats com:

Entrevistant a Xavier Albertí al seu despatx del TNC el maig del 2019, quan ens explicava la programació de la temporada 2019-2020 que, malauradament, no s'ha pogut acabar

Xavier Albertí, Joan Lluís Bozzo, Jordi Bosch, Oriol Broggi, Lluís Pascual, Sergi Belbel, Emma Vilarasau, Pere Arquillué, Àngel Llacer, Carme Elias, Julio Manrique, Goyo Jimenez, Hector Alterio, Rafael Alvarez-El Brujo, Concha Velasco, Lola Herrera, Moncho Borrajo, Mercè Sampietro, Montserrat Carulla, Joan Pera, Joan Crosas, Lloï Bertran, Silvia Marsó, Mon Plans, Marta Angelat,

**el desaparegut Arturo Fernández, Nora Navas, Pep Munné,
Carme Portaceli, Daniel Anglès, David Selvas,
Enric Boixadera, Gabino Diego, Joel Joan, Mac Lari,
Màgic Andreu, Miriam Iscla, Pep Antón Muñoz,
Ramón Madaula, Roser Batalla, Sergi Mateu, Manel Barceló,
Quim Masferrer, Mario Gas, Vicky Peña, Victor Alvaro,
Salvador Brotons, Frank Capdet, Tortell Poltrona,**

evidentment a Ricard Reguant...

i molts, molts d'altres, alguns d'ells, ja amics nostres,
i companys/companyes d'aquesta meravellosa professió.

I a Ràdio Gràcia espero seguir col·laborant-hi durant molt de temps.

La continuació... en el proper capítol, que serà l'últim...
si no em poso en cap "jardí"

Sincerament no esperava l'acolliment que estan tenint
aquestes modestes vivències.

És una gran satisfacció i un veritable honor.-

LA MEVA HISTÒRIA EN EL MÓN DEL TEATRE

Capítol 6 i últim

**El teatre sempre ha estat el meu company de viatge;
portem molts anys caminant plegats
i espero que, d'una manera o una altre, ho seguirem fent.
Continuarem caminant pel meu estimat barri de Gràcia,
a on vaig començar de petita
i a on he viscut algunes de les experiències teatrals
més engrescadores i gratificants.**

**El teatre ha format i segueix formant part de la meva història.
Una història que, com ja he dit altres vegades,
no va néixer amb mi ni amb mi morirà.
Tinc dues generacions al darrera
que porten el teatre a la sang
i que potser es deixin seduir per la seva màgia.**

La Júlia preparant-se per sortir a escena (2010)

Després de deixar els «bolos» i de la desaparició d'aquell sector, vaig continuar practicant la meva faceta d'intèrpret, mitjançant lectures dramatitzades, recitals poètics...

Però, inevitablement, el teatre sempre era present.

També, cada setmana, des del 2010, amb l'Enric Sunyol, estem emetent, en directe, el nostre programa a Ràdio Gràcia:

«Temps de Música, Temps d'espectacle»

Per omplir-lo de continguts atractius, assistim regularment a les rodes de premsa, convocades per les empreses professionals de comunicació, en les que ens subministrem de material pel programa, a través d'entrevistes, comentaris, anècdotes...

Una de les satisfaccions que ens comporta el programa es poder conèixer de a prop a actors i actrius que sempre hem admirat i que ara tenim l'oportunitat de veure i escoltar fora dels seus rols habituals.

L'any 2014, es va començar a embastar un projecte molt especial: "El rellotger de Gràcia" en versió teatral.

A l'Enric li van demanar si podia fer-ne l'adaptació de la novel·la de **Joan Lafarga** i, posteriorment, li van proposar dirigir-la.

Les representacions serien el mes d'abril del 2015.

A mi em van encarregar que portés la comunicació amb els diferents mitjans, dons era una tasca que tenia una mica per la mà.

Les noves generacions:
La meva filla Estel i les netes grans,
la Júlia i la Iveta (2015)

A mida que l'Enric anava dissenyant la direcció de l'obra va resultar que, a més dels principals personatges que ja estaven repartits als integrants del grup de teatre Corpus, hi havia molts altres papers pels que calia buscar-hi intèrprets.

L'Enric, com sempre, va demanar «HELP» als amics de tota la vida, que estaven en quadres escènics d'altres entitats i que, bàsicament per amicitat i perquè era una proposta engrescadora, es van animar a participar i van "pujar al carro".

Aquí va començar a gestar-se el canvi d'estratègia; tant de concepció de l'espectacle, com de la meua línia de la difusió.

De ser un projecte d'una sola entitat va passar a ser el de tot un barri, ja que en el repartiment hi havien actrius i actors de totes les entitats. I el mateix va passar amb les colles de cultura, que, de mica en mica, s'anava incrementant les que hi participaven.

O sigui que vaig passar d'enviar una circular als mitjans de comunicació que anunciava:

Més de 100 persones en escena...

a fer-els-hi arribar una altra que deia:

Més de 200 persones en escena...

Quan algun company de premsa em preguntava a què es devia aquell canvi -evidentment, cridava l'atenció- la resposta era molt senzilla i fàcil de comprendre:

S'hi havia incrementat amb la colla de Els Castellers de Gràcia que només podia participar en una de les representacions i inicialment s'els havia descartat, però al final, l'Enric, va valorar que era una entitat de Gràcia i que seria molt singular la seva participació en un espectacle teatral.

I un altre increment: la coral que representava a l'Orfeó Català en l'escena de l'estrena de El cant de la Senyera, estava previst que fos la de l'Orfeó Gracienc, però al final per problemes d'agenda, només podien ser-hi a la primera de les tres representacions i l'Enric va pensar que, en lloc de buscar una coral que pogués col·laborar els altres dos dies, estaria bé que fossin tres les corals, una diferent cada dia, així hi podia participar una entitat més.

Foto de família de la última representació, tot i que hi faltava molta gent: per exemple, les dues colles de Bastoners, els Castellers de Gràcia, dues de les corals...

(Foto de **Josep Ma Contel**)

Jo havia de fer-hi un petit paper, però la Regidora del Districte de Gràcia, la Maite Fandos -que havia donat tot el suport institucional al projecte- va manifestar el seu desig en participar-hi. Ella ja havia fet teatre de jove i es volia sumar a la llista de col·laboracions.

L'Enric ho va voler valorar amb mi i varem arribar a la conclusió de que era preferible fer canvis en els papers i jo em quedaria com a cover del personatge que interpretava la Regidora, doncs ella, hauria d'estar disponible per si es produïa alguna incidència que requerís la seva atenció urgent.

Personalment no em va representar cap inconvenient; doncs durant molts mesos havia viscut el dia a dia del desenvolupament de tot el muntatge, fent una tasca que no es veia però que, com jo deia, era «d'apagafocs» i quasi preferia que no se'm necessités a l'escenari; així podia estar al darrera de la sala, amb els tècnics i l'Enric, per qualsevol imprevist. Això si, caracteritzada de l'obra. D'aquesta manera si em calia moure'm per entre el nombrós públic, em deixaven passar de seguida.

Les representacions van anar magníficament bé. Els tres dies es va ompli l'aforament de la sala Montseny, la de més capacitat de Gràcia, i el públic va ser conscient que havia pogut gaudir d'un espectacle irrepetible.

Un espectacle que va comptar amb el suport de la majoria d'entitats culturals de Gràcia.

El grup de l'esquerra, una altre part de la meva família a "El Relotger de Gràcia":
L'Estel, l'Oriol, L'Esther i els petits: la Ivet i l'Àlex (2015)

Al final més de 200 persones, de totes les edats, havien participat en aquell espectacle i... la nostra llista de bons amics, actors i actrius, s'havia incrementat.

Arribats a aquest punt, puc fer dues coses: o us explico aquí, fil per randa, com va anar tota aquella «moguda» o us passo un link a la informació perquè, qui tingui curiositat, pugui llegir-la.

M'he decidit per la segona opció, així no m'allargaré tant; o sigui que trobareu més informació, d'aquell irrepetible macro-muntatge, a través de diferents links, en aquest [ENLLAÇ](https://teresaverges.blogspot.com/2020/05/el-rellotger-de-gracia_19.html):
https://teresaverges.blogspot.com/2020/05/el-rellotger-de-gracia_19.html

I un article dedicat a anècdotes i curiositats de l'espectacle en aquest [ENLLAÇ](https://teresaverges.blogspot.com/2020/05/el-rellotger-de-gracia-una-gran.html):
<https://teresaverges.blogspot.com/2020/05/el-rellotger-de-gracia-una-gran.html>

Poc després, per l'època de Tots Sants, amb uns quants dels integrants d'aquell repartiment, a Ràdio Gràcia, L'Enric va programar l'emissió, en directe i amb assistència de públic, de «La guerra dels mons».

"La Guerra dels Mons" (The War of the Worlds en anglès) fou un episodi de la sèrie antològica teatral radiofònica americana The Mercury Theatre on the Air dirigida i narrada per l'actor i futur cineasta Orson Welles com una adaptació de la novel·la de H. G. Wells La Guerra dels Mons (1898).

Va ser retransmesa en viu com un episodi de Halloween a les 8 del vespre del diumenge 30 d'octubre de 1938 per la xarxa radiofònica Columbia Broadcasting System.

L'episodi va esdevenir famós per causar pànic entre la seva audiència.

L'aventura a Ràdio Gràcia va resultar una nova i súper interessant experiència per a molts dels que hi varem participar.

Foto de família després de l'emissió (2015)

Aleshores es varen començar a escoltar les primeres veus demanant de fer-ne una versió musical de "El Rellotger de Gràcia" que es va materialitzar el 2017 amb la música d'emblemàtiques cançons de Lluís Llach, Els Pets, Sau...

Us explico una petita anècdota: Demanar permisos a l'SGAE a vegades resulta una mica «laboriós i feixuc» i l'equip de direcció del musical estàvem «encallats» en aquest tema.

Doncs va resultar que ens van convocar a la celebració dels 50 anys de professió de Maria del Mar Bonet a l'Ovella Negra, local a on ella va debutar a Barcelona.

Doncs bé, allò estava ple de gom a gom i, de cop, veig entrar a Lluís Llach -d'ell eren la majoria de les cançons que s'havien seleccionat-.

Vaig tragar saliva i, amb tot el «morro», m'hi vaig adreçar, com si fos la cosa més natural del món, amb un: Hola Lluís, no ens coneixem, però et volia parlar d'un projecte que... bla, bla, bla... parlava de pressa perquè veia que hi havia molta gent esperant per a saludar-lo.

Em va atendre magníficament i em va donar ja d'entrada el seu permís personal; també em va facilitar les dades del seu representant per fer la tramitació oficial dels permisos corresponents.

A partir d'aquell moment, curiosament, cap problema amb l'SGAE.

L'èxit ens va tornar a acompanyar en la versió musical. Un èxit que es va veure entelat al coincidir, l'últim dia de les representacions, amb el malauradament recordat 1 d'octubre, el del 2017.

28 de juny de 1850
La vila de Gràcia és declarada municipi independent de Barcelona
2017
Gràcia reviu la seva lluita per les llibertats

EL RELOTGER DE GRÀCIA

EL MUSICAL

Sala Montseny (carrer del Montseny, 39, Gràcia)
29 i 30 de setembre a les 21:00 hores
1 d'octubre a les 17:30 hores

Basat en la novel·la de JOAN LAFARGA - Direcció escènica ENRIC SUNYOL
Versió musical LLUÍS VELASCO - Direcció musical JUAN DIEGO FIDALGO
Música en viu - Més de 100 actors i cantants - Cançons de Lluís Llach, Sau, Els Pets...

Reserves socis i abonats: Tel. 680 131 797
Informació: Tel. 679 637 709
Reserves: reserves.rellotger@gmail.com
www.musicalrelotgerdegracia.com

Una producció d'Helena Teatre i Amics de la Sarsuela de Gràcia

En la versió musical "només» érem 100 persones a l'escenari.

Però així i tot quedarà en la memòria de tots els que hi vàrem participar i el nombrós públic que ens va tornar a acompanyar.

La versió musical es desenvolupava només pels episodis històrics de la novel·la, els que ens portaven a transitar pel barri a partir del 1850, quan Gràcia es va convertir en un municipi independent de Barcelona; o sigui que tot plegat ens va remoure per dins molts i dispars sentiments, a nosaltres i a tot el públic.

La Júlia, la neta gran, a "El Rellotger de Gràcia-El Musical" (2017)

Els fets ocorreguts en aquelles dates fan que quan recordem l'experiència encara se'ns posi la pell de gallina.

També he pensat que seria millor que, qui volgués llegir tota la informació, la busqués en aquest **ENLLAÇ**

<https://teresaverge.blogspot.com/2020/05/el-rellotger-de-gracia-el-musical.html>

Jo feia temps que no m'aprenia cap paper de teatre i havia perdut la pràctica. Feia anys que no en memoritzava. De sobte un dia, la meva gran amiga, de tantíssims anys, la **Francesca Sánchez**, de la formació de Els Amics de la Sarsuela de Gràcia, parlant, com fèiem tantes altres vegades, em va explicar que tenien programada la sarsuela «La rosa del azafrán» i que hi havia un personatge pel que no trobaven una actriu que el pogués fer, que totes les que l'acostumaven a representar, i possibles candidates, en la data programada no podien.

I jo, allò que se'n diu «ni corta ni perezosa», com que vaig notar a la meva amiga una mica "apurada", perquè es quedés tranquil·la, se'm va ocórrer dir-li:

No pateixis. Si al final no trobeu a ningú, si voleu ja us el faré jo!

Ai, vatua l'olla; què vaig dir! Si jo ni coneixia aquella sarsuela!

I, tal dit, tal fet. Em van agafar la paraula aquell mateix dia.

I jo em vaig trobar estudiant el paper de la Custodia, que déu ni do el què xerra.

Alguna vegada, mentre anava memoritzant el paper, havia pensat: Però a mi qui m'ha enredat?

És clar que no podia culpar a ningú... i, a més, què caram; m'agraden els reptes!

Al final va resultar que no estava tan «rovellada» com em pensava i la veritat és que va anar força bé.

Em podeu veure a la fotografia, caracteritzada de «Custodia»

Des de aleshores, i durant les temporades del 2016 al 2019, he fet bastantes col·laboracions amb aquesta formació i sempre que el personatge no requereixi aptituds que s'escapin a les meves possibilitats -cantar, per exemple-, ells saben que poden comptar amb mi.

Entremig, l'Enric Sunyol, estava considerant que la seva tasca de Director, que havia dut a terme durant tants anys, havia arribat el moment de deixar-la i va decidir que volia muntar una obra de comiat.

Des que va treballar al Teatre Lliure tenia «una espineta clavada»: «Maria Stuart». Volia muntar aquesta magnífica obra com a comiat de la seva carrera de Director i es va posar a organitzar-ho tot.

El que primer li calia tenir tancat era el repartiment de les dues reines. M'ho va preguntar i evidentment, li vaig dir que endavant. Jo faria el paper de Maria.

Pel paper d'Isabel ja havia pensat en una altre gran amiga: la **Carme Bigorra**, que també li va dir que sí, en el mateix moment que li va proposar.

Per la part que "em tocava", personal i artísticament, no hagués pogut trobar millor "contrincant".

Bé, ja tenia una part molt important del repartiment, però li faltava la resta. Com sempre va anar a buscar els amics i amigues que tenia la seguretat que serien els millors intèrprets per a la resta dels personatges. I quan ho va tenir tot enllestit, ens varem posar a treballar.

	La Lluerna Teatre presenta
<h1>Maria Stuart</h1> <p>de Friedrich Schiller</p> <p>Direcció: ENRIC SUNYOL</p> <p>Dissabte, 24 de Novembre a les 21:00h Diumenge, 25 de Novembre a les 18:00h</p>	<p>La història de dues reines: MARIA STUART, reina d'Escòcia i ISABEL I d'Anglaterra</p>
<p>Teatre del Centre: Carrer Ros de Olano, 9 Vila de Gràcia</p>	<p>Reserves: Teresa Vergés - 617 860 759 - terverges@gmail.com Enric Sunyol - 607 867 033 - enricsunyol@hotmail.com</p>

L'Enric volia representar «Maria Stuart» en un teatre que tingués un teló com els de tota la vida, de guillotina, que baixés, i el teatre de El Centre era l'espai perfecte.

I allà la varem representar el novembre del 2018

Aquí teniu la foto de família

Avui els espais teatrals poden variar segons les necessitats: a la italiana, si es busca el format tradicional de l'escenari a una banda i el públic al davant; a dues o quatre bandes i fins i tot circular. Per sort les noves escenografies permeten totes aquestes opcions.

I un altre element que també ha canviat molt: l'escenografia.

Antigament els decorats eren de paper, fets per veritables artistes que dominaven les perspectives en les diferents "fulles" del decorat: els fons i els laterals.

Aquells fulls enormes de paper es penjaven del telar i tot el que eren portes, finestres o elements interiors s'havien "d'envarillar" -una tècnica que teníem molt per la mà els "maquinistes"- és a dir, donar consistència i forma, a través d'un entramat de fusta, a algun d'aquells elements del decorat. Un entramat que s'acoplava a la part no pintada del paper i es clavava amb "tatxes", uns claus curts amb una gran cabota per poder-los clavar i desclavar fàcilment.

Aquí teniu un decorat de paper;
un bon exemple de fondos, laterals i algun envarillat.
La companyia del meu avi, Claramunt Adrià -capítol 1-
representant "Mar i cel"
No tinc la seguretat de la data,
però seria entre les temporades 1922-1924.

Evidentment avui es fan servir decorats corporis que donen un altre caire a les escenografies i permeten adaptar-les a qualsevol espai. També el ciclorama ha pres un important protagonisme.

Però... tornem al teatre. "Maria Stuart" ha estat el darrer projecte teatral important amb el que m'he embrancat com actriu i un dels que, pel seu significat, pel preciós record que sempre m'acompanyarà i per la gran complicitat i harmonia amb la que varem compartir aquella experiència, sempre tindrà un lloc honor en la prestatgeria on guardo les vivències més especials de la meva particular història d'amor pel teatre.

Trobareu tota la informació de la nostra "Maria Stuart" en aquest [ENLLAÇ: https://teresaverges.blogspot.com/2020/05/maria-stuart.html](https://teresaverges.blogspot.com/2020/05/maria-stuart.html)

I una màxima del teatre: quan s'acosta l'estrena d'una obra, ja sigui en el circuit amateur o en el professional, i tant si s'ha assajat en molt o poc temps...

sempre, sempre, falta una setmana més d'assajos.

Però el teatre també m'ha aportat moltes altres satisfaccions.

M'ha donat l'oportunitat de conèixer actors i actrius que he admirat, amb els que he compartit delicioses vetllades i moltes anècdotes.

La gent del teatre, que normalment acostumem a tenir un alt grau de tímidesa -en Josep Maria Flotats i en Pere Arquillué, per exemple, reconeixen ser uns grans tímids- quan ens trobem amb grups de persones afins, que ens entenen, ens deixem anar i sembla que ens transformem talment en éssers diferents.

Un grup especialment entranyable era el d'amics de la Mercè Sunyol, tia de l'Enric, de les primeres dones que es van dedicar, professionalment, a fer d'apuntadores i regidores.

La Mercè al centre, al seu costat, a banda i banda,
el Martí Galindo i l'Enric Casamitjana,
darrera L'Enric Serra, el Joan Borràs, la Carme Molina,
la Montserrat Miralles, la Flora Soler, la Pepi Llonell...

Una altra satisfacció que m'ha donat el teatre es obrir-me la porta a poder introduir-me en altres facetes de la cultura, portant-me a desenvolupar la meva creativitat en un altre àmbit: la escriptura.

* He escrit tres **obres de teatre**, una d'elles «Et vols casar amb mí?» estrenada per un grup no professional:

<https://teresavergeres.blogspot.com/2020/05/et-vols-casar-amb-mi.html>

També un **monòleg**, reconvertit en diàleg, que va guanyar el segon premi en el darrer concurs de teatre breu de La Violeta de Gràcia...

<https://teresavergeres.blogspot.com/2020/05/concurs-teatre-breu-la-violeta.html>

* **Poemes**, entre els que m'han editat un parell de reculls en forma de poemari: - **"RETALLS"**

<https://teresavergeres.blogspot.com/2020/05/retalls-poemes-per-escoltar.html>

i - **"ENTRE SUPERVIVENTS"**

<https://teresavergeres.blogspot.com/2020/05/entre-supervivents-poemari.html>

* **Relats**, amb els que he guanyat uns quants Premis Literaris Vila de Gràcia.

<https://teresavergeres.blogspot.com/2020/05/relats-premi-literari-festa-major-2013.html>

* **Contes**, que formen part del projecte "AMIGUES ESPACIALS", una sèrie de contes per a infants a partir de 5 anys, de la que ja s'han editat els tres primer números:

- «**EL SOMNI DE L'ESTEL**» Dedicat a la Festa Major de Gràcia

<https://teresavergeres.blogspot.com/2020/05/el-somni-de-lestel.html>

- «**ANEM AL ZOO**» Dedicat al Zoo de Barcelona

<https://teresavergeres.blogspot.com/2020/05/nou-conte-de-la-serie-amigues-espacials.html>

- «**LA SAGRADA FAMÍLIA**» Dedicat a la basílica del mateix nom

<https://teresavergeres.blogspot.com/2020/05/conte-dedicat-la-sagrada-familia.html>

* **Creacions de Poesia Visual**, de les que n'he fet una exposició: **"MIRADES ENTRETEIXIDES"** amb més de 30 obres diferents...

https://teresavergeres.blogspot.com/2020/05/exposicio-mirades-entretexides_17.html

* **Exposicions,** a través algunes d'aquestes composicions també participo en les exposicions multidisciplinars del col·lectiu Minerva-Creadores de Gràcia, al que pertanyo.

I segueixo tenint pendants:

**Projectes de lectures dramatitzades,
amb els grans amics de la "colla" de la Ma Dolors Busquets,
-amb la que tantes vivències hem compartit.**

**Lectures poètiques, rutes literàries,
col·laboracions en sarsueles...
i continuo oberta a qualsevol proposta, que m'engresqui,
relacionada amb la interpretació i el teatre.**

**Vaig néixer per ell embolcallada
i la deessa Talia em cantava cançons de bressol.
Tots aquests records i vivències formen part de mi,
del meu passat i del meu present.
El futur... hauré d'esperar a què em sorprengui!**

**Si aquestes experiències que he compartit us han agradat,
potser us han obert una escletxa pel record
i per aprofundir en l'ànima d'aquest art,
que molts tant estimem, al que anomenem:**

TEATRE!

**En el capítol 1.- deia:
"escriure aquesta modesta història m'està permetent fer un
excel·lent exercici de memòria
i recordar vivències que ni sabia que tenia guardades.**

Us recomano sincerament que ho feu"

**I un últim pensament per tants
amics/amigues/companyes/companys
pels que, el teló, ha abaixat per darrera vegada.**

* *

PS. Tot el que hi ha escrit en aquests capítols és veritat,
no m'ho han explicat ni m'ho he inventat.
Ho he viscut!

I m'he expressat d'una manera que vol ser senzilla i propera,
com ho faig a través de la meva poesia, els contes, els relats...
i darrerament també la fotografia...

Podria escriure d'una manera més "erudita",
que potser assoliria un altre reconeixement,
però tindria la sensació d'estar "maquillant" els meus sentiments.

I no tinc cap intenció de fer-ho!

* * *